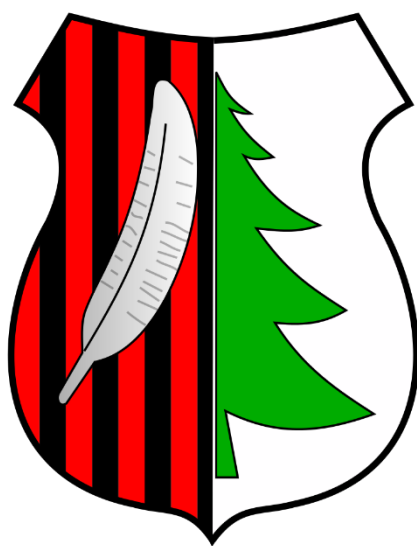

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY STRAWCZYN NA LATA
2017 - 2020 Z PERSPEKTYWĄ
DO ROKU 2024**

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

tel.: 32 326 78 17

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Tomasz Pilch

Agnieszka Kopańska

Michał Mroskowiak

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Magdalena Tomanek

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
1. Wstęp	4
1.1 Podstawa opracowania	4
1.2 Cel i zakres prognozy	5
1.3 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	6
2. Zakres ocenianego dokumentu	7
2.1. Podstawa opracowania i główne cele projektu POŚ dla Gminy Strawczyn	7
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	8
3.1 Istniejący stan środowiska	8
3.1.1 Położenie administracyjne i demografia	8
3.1.2 Geomorfologia i gleby	10
3.1.3 Zasoby naturalne	14
3.1.4 Stosunki wodne	16
3.1.5 Warunki klimatyczne	25
3.1.6 Zanieczyszczenie powietrza	25
3.1.7 Hałas i pola elektromagnetyczne	30
3.1.8 Zabytki	35
3.1.9 Rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody	36
3.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	52
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	53
4.1 Dokumenty międzynarodowe	53
4.2 Dokumenty krajowe	55
4.3 Dokumenty wojewódzkie i lokalne	58
5. Określenie, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	65
5.1 Macierz skutków środowiskowych	65
5.2 Działania inwestycyjne oraz mogące znacząco oddziaływać na środowisko według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.	71
5.3 Lokalizacja działań POŚ	72
5.4 Wpływ realizacji projektu na poszczególne aspekty środowiska	74
Wpływ na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, integralność obszarów chronionych (w tym na obszary Natura 2000) oraz drożność korytarzy ekologicznych	74
Wpływ na ochronę zdrowia oraz warunki i jakość życia mieszkańców	77
Wpływ na powietrze atmosferyczne	77
Wpływ na klimat	78
Wpływ na krajobraz	79
Wpływ na środowisko glebowe i kopaliny	80
Wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne	80
Wpływ na Powierzchnię ziemi	81
Klimat akustyczny i wibracje	81
Wpływ na pole elektromagnetyczne oraz ryzyko wystąpienia poważnych awarii	82
Wpływ na gospodarkę odpadami i ograniczenie powstawania odpadów	82
Wpływ na zasoby wodne, jakość wód podziemnych i powierzchniowych, gospodarka wodno - ściekowa oraz ryzyko zagrożenie powodzią, przeciwdziałanie skutkom suszy	82
6. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	83
7. Propozycje działań alternatywnych	86
8. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	86
9. Metody analizy skutków realizacji projektu	87
10. Streszczenie języku niespecjalistycznym	87
Spis tabel	89
Spis rysunków	89

1. WSTĘP

1.1 PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawą prawną opracowania *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024* (w niniejszym dokumencie zwanym POŚ), jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017 poz. 1405), zwana dalej ustawą OOŚ.

Zgodnie z zapisami artykułów 46 i 47 ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego;
2. polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategie, plany lub programy inne niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar NATURA 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru NATURA 2000 lub nie wynikają z tej ochrony. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Dodatkowo podstawę formalno-prawną opracowania niniejszej Prognozy stanowią:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);

- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dz. Urz. WE L 103 z 25.4.1979 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 poz. 519, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 poz. 2134, z późn. zm);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 poz. 1987);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 poz. 1789);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 poz. 778);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 71).

1.2 CEL I ZAKRES PROGNOZY

Celem Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, spowodowane wdrożeniem zapisów *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024*, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jej negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

W Prognozie zawarto informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowania starano się zidentyfikować i ocenić oddziaływania na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami projektu POŚ. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w ustawie OOŚ. Zgodnie z zapisami art. 51 Ustawy OOŚ, prognoza oddziaływania na środowisko:

1. Zawiera:
  - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. Określa, analizuje i ocenia:
  - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
  - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich

te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

➤ różnorodność biologiczną,	➤ powierzchnię ziemi,
➤ ludzi,	➤ krajobraz,
➤ zwierzęta,	➤ klimat,
➤ rośliny,	➤ zasoby naturalne,
➤ wodę,	➤ zabytki,
➤ powietrze,	➤ dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Przedstawia:

- a. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Podczas opracowywania niniejszej prognozy uwzględniono uzgodniony zakres i stopień szczegółowości opracowania wynikający z następujących pism:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach – pismo z dnia 8 sierpnia 2017 roku o nr. WPN-II.411.4.2017.AN.
- Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach – pismo z dnia 31 sierpnia 2017 roku o nr. NZ.9022.5.106.2017.

1.3 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie OOŚ. Opracowanie wykonano na podstawie metod statystycznych i porównawczych, dostosowanych do stanu współczesnej wiedzy. Zgodnie z art.52 ustawy OOŚ autorzy kierowali się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania realizacji zadań projektu POŚ ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. ZAKRES OCENIANEGO DOKUMENTU

2.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU POŚ DLA GMINY STRAWCZYN

Projekt POŚ dla Gminy Strawczyn jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, program doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest POŚ określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla Gminy Strawczyn wyznaczono kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele długoterminowe oraz ich kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI

3.1 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

3.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I DEMOGRAFIA

Gmina Strawczyn leży w centralnej części Województwa Świętokrzyskiego w powiecie kieleckim, obejmuje północno-zachodnią część Gór Świętokrzyskich. Gmina oddalona jest od miasta wojewódzkiego Kielce o 20 km. Gmina Strawczyn sąsiaduje z 4 gminami:

- od północy z Mniowem;
- od południa z Piekoszowem;
- od wschodu z Miedzianą Górą;
- od zachodu z Łopusznem.

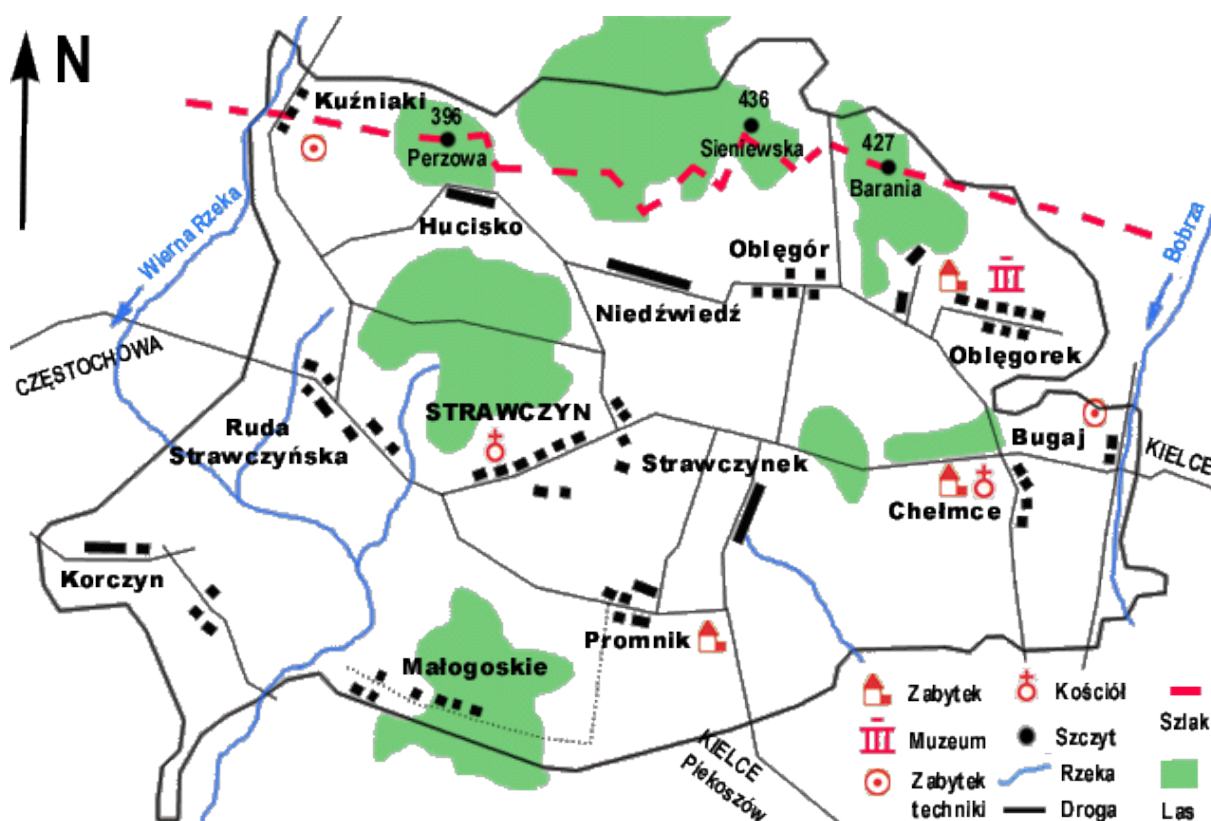

Rysunek 1. Położenie Gminy Strawczyn na tle powiatu kieleckiego (źródło: opracowanie własne)

Obszar Gminy wynosi 8 626 hektarów i w jej skład wchodzi 12 sołectw, z czego największym są Chełmce (1 116 ha) oraz Promnik (1 115 ha):

➤ Chełmce,	➤ Małogoskie,	➤ Promnik,
➤ Hucisko,	➤ Niedźwiedź,	➤ Ruda Strawczyńska,
➤ Korczyn,	➤ Oblęgorek,	➤ Strawczyn,
➤ Kuźniaki,	➤ Oblęgór,	➤ Strawczynek.

Rysunek 2. Podział Gminy Strawczyn na sołectwa (źródło: Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Strawczyn)

Wg Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Strawczyn pod koniec 2016 roku stan ludności wynosił 10 567 osób. Na przestrzeni ostatnich 6 lat zauważa się sukcesywny wzrost liczby ludności na terenie gminy, wzrost ten nastąpił na poziomie około 3,8%.

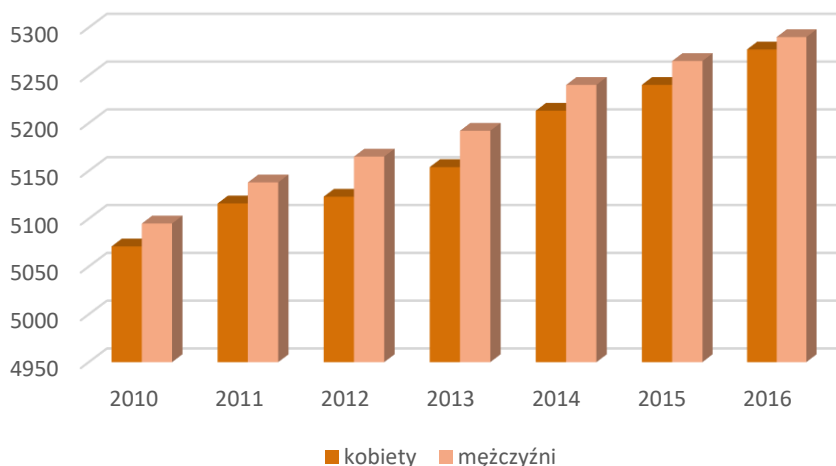
Tabela 1. Liczba ludności na terenie województwa świętokrzyskiego, powiatu kieleckiego i Gminy Strawczyn w latach 2014-2016 (źródło: dane GUS)

	2014	2015	2016	Trend zmian
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 263 176	1 257 179	1 252 900	↓
POWIAT KIELECKI	208 066	208 526	208 977	↑
GMINA STRAWCZYN	10 453	10 505	10 567	↑

W 2016 roku Gminę Strawczyn zamieszkiwało 5 277 kobiet i 5 290 mężczyzn. Poniższa tabela ukazuje zmiany demograficzne na terenie gminy w latach 2010-2016.

Tabela 2. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 z podziałem na płeć (źródło: dane GUS)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kobiety	5 071	5 116	5 123	5 154	5 213	5 240	5 277
Mężczyźni	5 095	5 138	5 165	5 192	5 240	5 265	5 290
Ogółem	10 166	10 254	10 288	10 346	10 453	10 505	10 567

Rysunek 3. Zmiany liczby mieszkańców na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 w podziale na płeć (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Gęstość zaludnienia to wskaźnik pokazujący wielkość osadnictwa ludności na określonej powierzchni terenu. Najczęściej ustala się go w postaci liczby osób zamieszkujących daną gminę w przeliczeniu na kilometr kwadratowy. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Strawczyn w 2016 roku wynosiła 123 os./km².

Tabela 3. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gęstość zaludnienia [os./km ²]	118	119	120	120	122	122	123

3.1.2 GEOMORFOLOGIA I GLEBY

Zróznicowana rzeźba zajmowanego przez Gminę obszaru, położonego w Niece Łagowskiej, kształtowała się w trzeciorzędzie i czwartorzędzie. Jego północną część stanowi Pasma Obłęgorskie ograniczone od wschodu doliną rzeki Bobrzy, a od zachodu Łososiny - Wiernej Rzeki. Pasma jest zwartym masywem, ponad którym dominuje Góra Sieniowska (448,8 m n.p.m.), a wyróżniają się w nim także Barania Góra (426,5m n.p.m.), Perzowa Góra (395 m n.p.m.) oraz Góra Kuźniacka (345 m n.p.m.). Południowe stoki pasma są pocięte licznymi wąwozami lessowymi i dolinami cieków wodnych.

Większy obszar Gminy stanowi teren płaski, nizinny, pagórkowato-pofalowany. To centrum Padółu Strawczyńskiego, depresji zajmującej środkową i południową część tych ziem. Jego osobiwością są dwa kopulaste wzniesienia: Góra Plebańska-Chelmska i Zachetna. Padół Strawczyński jest rozległym, owalnym obniżeniem ograniczonym od północy Pasmem Obłęgorskim i Górami Tumlińskimi, a od południa Pasmem Zgórskim i częściowo Pasmem Chęcińskim, od wschodu zaś wzniesieniami w okolicach Kielc. Najniższy punkt na terenie Gminy znajduje się na trasie zalewowej w dolinie Łososiny (234 m n.p.m.) koło Podłosienka.

Teren Gminy Strawczyn obejmuje fragment osłony mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, zbudowanego ze skał z okresu triasu. Lokalnie spod jego osadów wyłaniają się układy dewońskie.

Najstarszymi skałami są piaskowce budujące część zachodnią Perzowej Góry; młodsze wiekiem dolomity szare i margliste oraz ciemne są w Chełmcach. W Oblęgorku natomiast występują zlepierce paleozoiczne z okresu permu. Dużą, dochodzącą do 600m miąższość mają iły i piaskowce triasu dolnego budujące Pasma Oblęgorskie. Pstry piaskowiec reprezentują osady węglanowe pochodzenia morskiego. Na tych utworach między innymi, na południe od Strawczyna, spoczywają woskowo-żółte margle, dawniej eksploatowane dla potrzeb budownictwa lokalnego.

Bezpośrednio na utworach węglanowych zalegają osady triasu środkowego. Są one odślonięte w Strawczynku, a ponadto między Promnikiem a Rudą Strawczyńską. Z okresu jury pochodzą iły i mułowce z wkładkami piaskowców. Wychodnie tych skał występują w okolicach Rudy Strawczyńskiej i Starej Wsi.

Na tych starych utworach zalegają skały osadowe z okresu czwartorzędu o miąższości od 2 do 18 m. Stanowią je utwory morenowe i wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego. Składają się na nie gliny zwałowe, piaski akumulacji wodno-lodowcowej, lessy oraz aluwia rzeczne. Lokalnie występują też piaski wydymowe i piaszczysto-rumoszowe.

Gliny zwałowe zalegają rozległym płatem u podnóża południowego Pasma Oblęgorskiego oraz na równinie morenowej między Strawczynkiem i Chełmcami. Piaski akumulacji wodno-lodowcowej zachowały się w postaci oderwanych płatów dawnego pola sandrowego i znajdują się koło wsi Ruda Strawczyńska i Promnik. Znacznie młodsze wiekiem od wymienionych utworów są lessy „wyspy oblęgorskiej”. W obrębie dolin rzecznych i cieków są szeroko rozbudowane trasy akumulacyjne związane ze zlodowaceniem północno-polskim. Spotyka się tutaj też i utwory aluwialne - akumulacji rzecznej. To zróżnicowanie utworów geologicznych określa rzeźbę terenu, pokrywę glebową oraz stosunki wodne i klimatyczne.

Wśród typów krajobrazów naturalnych, teren Gminy Strawczyn w przeważającej części należy do krajobrazu wyżyn i niskich gór, krzemianowo i glinokrzemianowych - erozyjnych, pogórzy. Niewielki fragment południowej części Gminy należy do krajobrazu wyżyn i niskich gór, węglanowych i gipsowych – erozyjnych, zwartych masywów ze skałkami.

Pod względem gleb, największy obszar w Gminie zajmują, występujące we wszystkich sołectwach, gleby bielcowe i pseudobielcowe o małej zawartości próchnicy: są one wykorzystywane jako grunty orne i użytki zielone (III-VI klasy). Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują gleby brunatne właściwe, wyługowane i kwaśne na lessach i piaskach, (II-VI klasa), bardzo zróżnicowane pod względem wartości użytkowej. Spotykamy je w okolicach Oblęgorka, Oblęgóra, Huciska, Kuźniaków, Strawczyna i Promnika.

Na terenach niżej położonych oraz w dolinach rzek wytworzyły się czarne ziemie zdegradowane, które zagospodarowano jako użytki zielone w sołectwach Korczyn, Strawczyn, Ruda Strawczyńska, Chełmce, Promnik. W sołectwach Chełmce i Oblęgorek występują też gleby glejowe, które utworzyły się w warunkach okresowego lub trwałego uwilgotnienia. Mogą być przydatne dopiero po zmeliorowaniu. Na obszarach, gdzie torf zalega na mineralnym podłożu, powstały gleby murszowo-torfowe, tj. od III do VI klasy, które występują w sołectwach Małogoskie, Promnik, Korczyn, Niedźwiedź, Kuźniaki i Chełmce. Gleby torfowe zajmują niewielki obszar w sołectwach Chełmce, Strawczyn, Kuźniaki, Korczyn, Ruda Strawczyńska, natomiast wytworzone na osadach rzecznych, o zróżnicowanej wartości użytkowej (III-VI klasa) są w sołectwach Chełmce, Korczyn, Ruda Strawczyńska, Strawczyn i Strawczynek.

Niewiele jest łąk brunatnych. Najlepsze zatem jakościowo grunty zajmują wschodnią i południową część Gminy, pozostałą powierzchnię zajmują klasy słabsze. Klasyfikację gruntów Gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Struktura gruntów na terenie Gminy Strawczyn (źródło: dane UG Strawczyn)

Klasa	Powierzchnia [ha]	%
II	4,41	0,07
III	401	6
IV	2.311	36
V	1.789	28
VI	1.844	29,93
Razem	6.349,41 ha użytków rolnych	100

Uprawą o istotnym znaczeniu na terenie gminy są ziemniaki - 21,7% powierzchni gruntów ornych. Uprawa roślin zbożowych i ziemniaków zajmuje łącznie 83% powierzchni gruntów, a 17% przeznacza się pod uprawę roślin pastewnych, przemysłowych oraz warzyw. Takie użytkowanie gruntów jest mało racjonalne. Spowodowane jest ono dużym rozdrobnieniem i dążeniem poszczególnych gospodarstw do samowystarczalności. Zmiana struktury upraw mogłaby poprawić żyzność gleb i zapobiec erozji, którą jest zagrożonych prawie 100 ha gruntów ornych.

Badania odczynu gleb na terenie województwa świętokrzyskiego wykonano w 33 170 próbkach, pochodzących ze wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego w latach 2011-2014. Największy udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych na podstawie uzyskanych wyników, wykazały gleby powiatów: koneckiego (74%), starachowickiego (65%) oraz kieleckiego (64%).

Uzyskane wyniki badań odczynu gleb mają bezpośredni związek z potrzebami ich wapnowania. Jest to niezwykle istotny zabieg agrotechniczny regulujący odczyn gleby oraz przeciwdziałający jej zakwaszeniu. Wapnowanie gleb oprócz optymalizacji odczynu, przyczynia się również do: zwiększenia wykorzystania nawozów mineralnych, polepszenia struktury i aktywności biologicznej gleby, neutralizacji metali ciężkich, tak że nie są one dostępne dla roślin. Z danych uzyskanych, na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Kielcach w latach 2011-2014 wynika, że 54% gleb z powiatu kieleckiego wymaga wapnowania.

Na terenie powiatu kieleckiego zdiagnozowano również problem podwyższonej zawartości niektórych metali ciężkich w glebie – ołów oraz cynk.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
STRAWCZYN NA LATA 2017 – 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024**

Tabela 5. Zawartość metali ciężkich w glebach powiatu kieleckiego w latach 2013-2014
(źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim, raport 2015)

Powiat	Ilość próbek [szt.]		Pierwiastek	Zawartość w [mg/kg]					
				minimalna		maksymalna		średnia	
	2013	2014		2013	2014	2013	2014	2013	2014
Kielecki	8	31	Kadm (Cd)	0,134	0,12	0,266	0,808	0,2	0,464
			Chrom (Cr)	1,48	2,5	22,49	24,42	11,99	13,46
			Miedź (Cu)	0,99	0,8	10,29	15,67	5,64	8,24
			Rtęć (Hg)	0,028	0,012	0,041	0,044	0,043	0,021
			Nikiel (Ni)	2,16	0,7	14,13	5,99	8,91	2,72
			Ołów (Pb)	7,79	1,97	15,85	63,15	11,82	32,56
			Cynk (Zn)	11,47	5,8	42,97	177,1	27,19	91,43

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest również monitoring chemizmu gleb ornych Polski. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017.

Na terenie powiatu kieleckiego znajdują się dwa punkty pomiarowe:

- punkt pomiarowy 359 - miejscowość Dyminy w Gminie Morawica,

Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni));

Typ: AP (gleby płowe);

Klasa bonitacyjna: IIIB

- punkt pomiarowy 361 - miejscowość Wola Kopcowa w Gminie Masłów

Kompleks: 5 (żytni dobry);

Typ: Bw (gleby brunatne wylugowane);

Klasa bonitacyjna: IVa

Zgodnie z badaniami prowadzonymi w latach 2005-2015 na terenie punktu pomiarowego 361 (Gmina Masłów) zauważa się m.in. wzrost zasolenia gleb, spadek radioaktywności, spadek zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, spadek pojemności sorpcyjnej gleby, wzrost zawartości chromu i kobaltu czy spadek procentowej zawartości próchnicy.

Na terenie punktu pomiarowego 359 (Gmina Morawica) odnotowano m.in. wzrost zasolenia i radioaktywności, spadek procentowej zawartości próchnicy, wzrost kwasowości hydrolitycznej, spadek zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych czy wzrost zawartości ołowiu i cynku.

Na terenie Gminy Strawczyn nie jest prowadzony monitoring chemizmu gleb ornych.

3.1.3 ZASOBY NATURALNE

Na terenie Gminy Strawczyn znajdują się liczne złoża surowców mineralnych. Ze względu na położenia złóż na terenach cennych przyrodniczo (tereny objęte ścisłą ochroną) nie przewiduje się ich eksploatacji. Kopaliny znajdujące się na terenie Gminy Strawczyn to:

- Dolomity – skały środkowego dewonu budujące Górę Zachetną w Chełmcach. Po przeróbce technologicznej mogą stanowić "czarny marmur"; wapienie dolomityczne są też dobrym surowcem do produkcji kruszywa. Zasoby tego surowca szacowane są na około 1 573 tys. ton.
- Piaskowce – znajdują się w masywie Góry Kuźniackiej, Perzowej, Sieniowskiej i Baraniej, we wzgórzach należących do Pasma Oblęgorskiego, a także w Chełmcach. Wiśniowe i rzadsze żółte piaskowce triasowe podobne są do znanego piaskowca tumlińskiego. Wykazują one pełną przydatność do produkcji bloków i płyt. Jednak ze względu na ochronę środowiska nie pozwala się na ich bezustanną eksploatację.
- Wapienie – powstały w okresie triasu i znajdują się na terenie wsi Strawczynek i w rejonie przysiółka Góra oraz pomiędzy Promnikiem a Rudą Strawczyńską. Nadają się do wykorzystania w budownictwie i drogownictwie.
- Surowce ilaste – są reprezentowane przez iły triasowe, gliny i lessy zaglinione. Iły triasowe triasu dolnego wraz z piaskowcem odstawiają się w Paśmie Oblęgorskim. Złoża te nie były dotychczas eksploatowane. Gliny zwałowe były wydobywane w Kuźniakach i stosowano je w hutnictwie wielkopieczowym. Lessy stanowią odrębną grupę skał ilastych. Występują one we wschodniej części Pasma Oblęgorskiego. Są one w znacznej części zaglinione i nadają się do produkcji kruszyw oraz cegły pełnej. Również ten surowiec nie był eksploatowany ze względu na ochronę środowiska oraz położenie na terenie parku krajobrazowego.
- Kruszywo naturalne – występuje na obszarze całej gminy w postaci różnych rodzajów piasku. Badania potwierdziły ich przydatność dla potrzeb budownictwa ogólnego i drogownictwa. Według danych zaczerpniętych z „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2016r.”, Ministerstwo Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2017r. oraz z baza MIDAS, na terenie Gminy Strawczyn znajduje się:

Złoże Strawczyn

kopalina: Piaski i żwiry, jest to złożo którego wydobyć zostało zaniechane

Powierzchnia złoża: 1,317 ha

Zasoby geologiczne bilansowe: 25 tys. ton

Złoże Strawczyn II

kopalina: Piaski i żwiry, złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Powierzchnia złoża: 0,47 ha

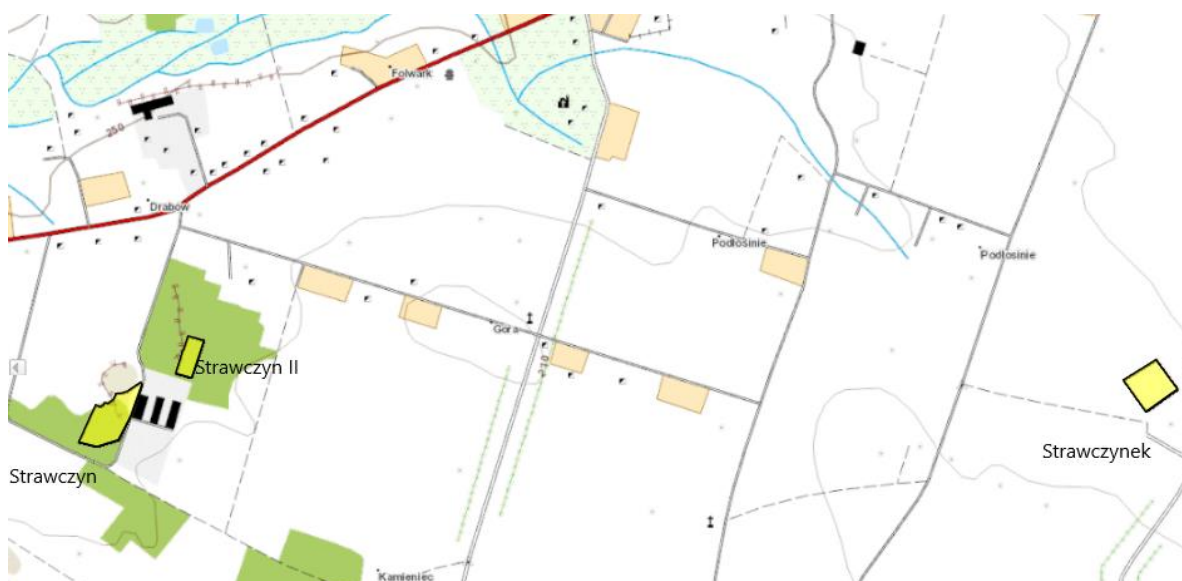
Zasoby geologiczne bilansowe: 32 tys. ton

Obie kopaliny rozpoznano w kategorii C1, w którym błąd oszacowania średnich wartości parametrów złoża i zasobów nie przekracza 30%;

- Baryt – występuje w rejonie Strawczyńka i Huciska w złożu Strawczynek. Obecnie eksploatacja jest zaniechana. Baryt występuje tu w skałach węglanowych dewonu dolnego, tworząc nieregularne gniazda, o słabej jakości (niska zawartość składnika użytecznego (około 30% barytu) i o niewielkich zasobach (110 tys. ton).

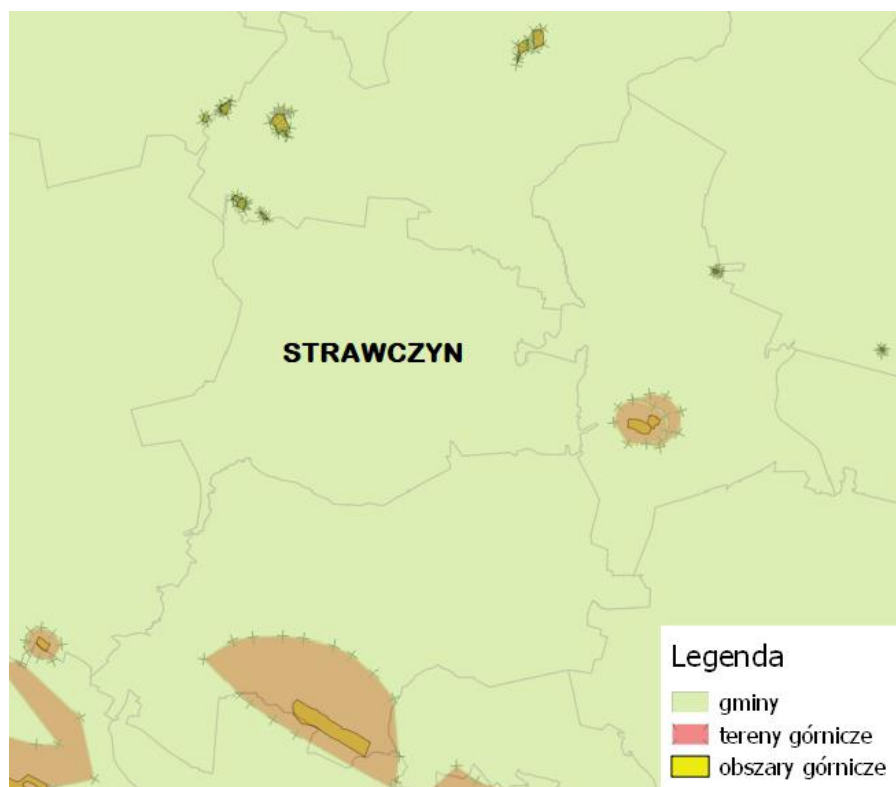

Poniższa mapa ukazuje położenie złóż na terenie Gminy.

Rysunek 4. Lokalizacja złóż na terenie Gminy Strawczyn (źródło: Baza MIDAS, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy)

Na terenie gminy Strawczyn nie występują obszary oraz tereny górnicze jak to wynika z poniższego rysunku.

Rysunek 6. Położenie gminy Strawczyn względem występowania terenów oraz obszarów górniczych (źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://geoportal.pgi.gov.pl>)

W gminie Strawczyn z uwagi na brak eksploatacji kopalin, problem stanowią „dzikie wykopiska”. W wyniku takiej eksploatacji następuje dewastacja powierzchni ziemi, wynikająca z nieuporządkowanego wydobywania przez miejscową ludność. Wyrobiska te najczęściej są niewielkie, lecz stanowią duże zagrożenie środowiska przyrodniczego.

Na terenie gminy u podnóża Perzowej Góry wyznaczono osuwisko, jednakże nie ma ono sporządzonej karty rejestracyjnej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Osuwisko to nie zagraża żadnym zabudowaniom, czy obiektom gospodarczym. Zgodnie z wytycznymi dla gmin karpackich (Instrukcja opracowania Map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10 000, PIG 2008r.) wyłączeniu z analizy i rozpoznania kartograficznego są tereny parków narodowych i rezerwatów przyrody, gdyż są to obiekty zasadniczo zamknięte i wyłączone z zagospodarowania. Niemniej na obszarze gminy czynnikami sprzyjającymi ruchom masowym są nachylenie powierzchni terenu, występowanie pokryw stokowych oraz miejscami lessów, wychodni utworów ilowcowych i mułowcowych oraz erozja rzeczna – podcinanie tarasów nadzalewowych i terenów wysoczyznowych przez cieki (np. Bobrza, Łososina – Wierna Rzeka, Olszówka). Osuwiska, jeżeli będą to raczej meale, ziemne lub zwietrzelinowe). Tereny zagrożone ruchami masowymi, występować będą na części bardziej stromych stoków (południowa i północno – wschodnia część gminy), na części zboczy dolin rzecznych oraz tam gdzie istnieją głębsze wykopy drogowe.

3.1.4 STOSUNKI WODNE

Wody powierzchniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, ocenę jakości wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednostek hydrograficznych zwanych jednolitymi częściami wód powierzchniowych (JCWP). Za zarządzanie gospodarką wodną Gminy Strawczyn odpowiedzialny jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Wody powierzchniowe Gminy Strawczyn należą do zlewni Łososiny i Bobrzy, rzek które wpadają do Nidy. Łososina płynie przez Kuźniaki gdzie tworzy przełom pomiędzy Pasmem Obłęgorskim a Wzgórzami Dobrzeszowskimi. W dolnym biegu tworzy granicę z Gminą Piekoszów. Bobrza płynie wzdłuż południowo-wschodniej granicy Gminy Strawczyn. Gmina nie posiada naturalnych akwenów, na jej terenie znajdują się jedynie dwa zbiorniki w Promniku i niewielkie spiętrzenie Łososiny w Kuźniakach, a także pozostałości stawu przy młynie w Rudzie Strawczyńskiej. W wodonośnych utworach pstrygo piaskowca są źródła dostarczające wody do celów gospodarczych i zasilające lokalne wodociągi. Płytkie utwory skał nieprzepuszczalnych sprzyjają tworzeniu się terenów podmokłych.

Gmina Strawczyn znajduje się w obrębie 5 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6. JCWP w Gminie Strawczyn (źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW)

JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP	Cel dla stanu/ potencjału ekologicznego	Cel dla stanu chemicznego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLRW20005216292 Wierna Rzeka od źródeł do Kalisza	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLRW200082164899 Bobrza od Ciemnicy do ujścia	zły	dobry	zły	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	zagrożona
PLRW200062164849 Ostrówek	co najmniej dobry	dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLRW20005216482 Bobrza do Ciemnicy	co najmniej dobry	dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLRW20006254449 Czarna Taraska	co najmniej dobry	dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona

Badania i ocenę jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obowiązek ten wynika z ustawy Prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1121). Badania wykonuje się w celu stwierdzenia konieczności ochrony stanu wód oraz podjęcia działań na rzecz poprawy ich stanu w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń, w tych ochronę przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami przemysłowymi. W przypadku, gdy jednolita część wód powierzchniowych znajduje się w obszarze chronionym, ocenę stanu wód (stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny) wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszaru chronionego.

PLRW20005216292 Wierna Rzeka od źródeł do Kalisza

W roku 2013 JCWP badano w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (eutrofizacja komunalna), natomiast w roku 2014 w ramach monitoringu badawczego w celu weryfikacji rzeczywistego zagrożenia zanieczyszczeniem substancjami priorytetowymi z grupy WWA. W 2015 roku nie prowadzono badań tej JCWP.

Potencjał ekologiczny JCWP sklasyfikowano jako dobry i powyżej dobrego, o czym zdecydowała II klasa badanych elementów biologicznych: fitobentosu, makrofitów oraz makrozbekręgowców bentosowych. Na podstawie terenowych obserwacji warunków hydrologicznych i morfologicznych nadano elementom hydromorfologicznym II klasę. Stan chemiczny oceniono jako dobry w oparciu o wyniki elementów chemicznych z grupy WWA z roku 2014 oraz na podstawie wskaźników chemicznych odziedziczonych z roku 2011.

W ramach monitoringu obszarów chronionych dokonano dziedziczenia oceny spełnienia wymagań pod kątem zagrożenia eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Wody ocenianej JCWP spełniały dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych.

Ogólny stan wód tej JCWP oceniono jako dobry, ze względu na dobry i powyżej dobrego potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny. Spełnione zostały dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych. Źródłem zanieczyszczeń JCWP są m.in.:

- oczyszczalnia ścieków w Strawczynie;
- Zakład LHOIST BUKOWA Sp. z o.o. (poprzez JCWP Dopływ spod Skorkowa).

PLRW200082164899 Bobrza od Ciemnicy do ujścia

JCWP Bobrza od Ciemnicy do ujścia badano w roku 2013 w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (eutrofizacja komunalna), natomiast corocznie w latach 2013-2015 badania prowadzono pod kątem kontroli poziomu zanieczyszczeń specyficznymi substancjami syntetycznymi i niesyntetycznymi oraz substancjami priorytetowymi odprowadzanymi do wód.

Potencjał ekologiczny silnie zmienionej JCWP sklasyfikowano jako umiarkowany, o czym zadecydowała III klasa fitobentosu, odziedziczonego z roku 2013. Na podstawie terenowych obserwacji warunków hydrologicznych i morfologicznych nadano II klasę elementom hydromorfologicznym. Wskaźniki fizykochemiczne odziedziczone z roku 2013 mieściły się w zakresie klas I-II. Badane w roku 2015 wskaźniki z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych tj.: cynk i miedź oraz chrom ogólny odziedziczony z roku 2012, nie przekraczają dopuszczalnych norm dla klasy I.

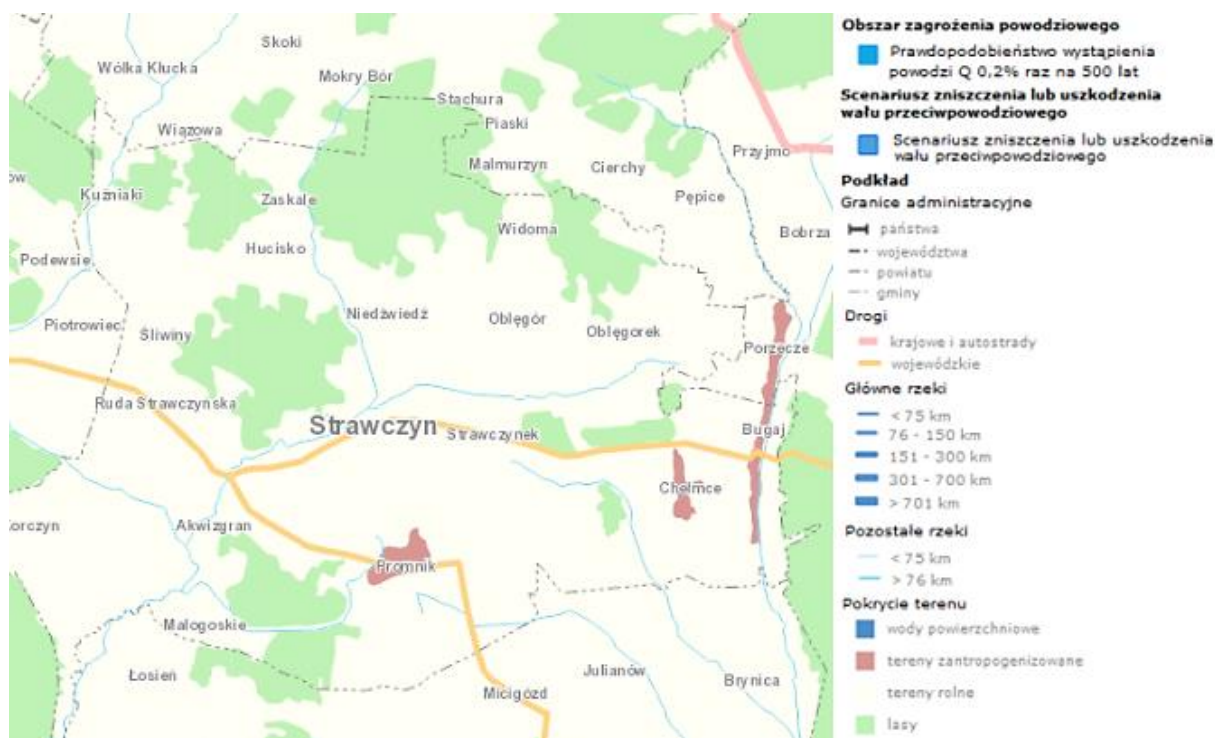
W ramach monitoringu obszarów chronionych dokonano dziedziczenia oceny spełnienia wymagań pod kątem zagrożenia eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Wody ocenianej JCWP nie spełniały wymagań dla obszarów chronionych, ze względu na III klasę fitobentosu. Stan chemiczny sklasyfikowano jako dobry na podstawie badań wybranych wskaźników chemicznych tj.: nikiel i jego związki (2012) oraz tetrachloroetylen (PER), badany w roku 2015.

Stan wód oceniono jako zły, o czym zadecydował umiarkowany potencjał ekologiczny. Jednocześnie dla JCWP nie zostały spełnione dodatkowe wymagania w obszarach chronionych.

Źródłem zanieczyszczenia rzeki są m.in.:

- Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o. Oczyszczalnia Komunalna w Sitkowie k/Kielc;
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Chęcinach Oczyszczalnia w Radkowicach (poprzez ciek Jaźwiczanka);
- Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. Oczyszczalnia Ścieków w Piekoszowie (ciek Babia);
- oczyszczalnia ścieków w Kostomłotach Drugich – Laskowa (gm. Miedziana Góra);
- oczyszczalnia ścieków w Bartkowie (gm. Zagnańsk).

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe teren Gminy Strawczyn usytuowany jest korzystnie. Obszar gminy leży w źródłowych odcinkach potoków, dlatego brak jest zagrożenia powodziowego związanego z falą wezbraniową. Jedynym zagrożeniem mogą być nawalne deszcze powodujące lokalne podtopienia.

Rysunek 5. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Strawczyn (źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej)

Na terenie gminy znajduje się zalew Strawczyn. Zbiornik był przewidziany do realizacji w opracowanym „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2007-2015”. Zgodnie z programem oddziaływanie przeciwpowodziowe przedmiotowego zbiornika obejmie część gminy Strawczyn, który należy do terenów najbardziej zagrożonych powodzią.

Nazwa lub nazwa miejscowości, w której zlokalizowany jest zbiornik	Rodzaj zbiornika	Powierzchnia zbiornika [ha]	Pojemność zbiornika [m ³]	Funkcja zbiornika
Strawczyn	zbiornik retencyjny	9,70 ha	210000,00 m ³	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwpowodziowa • rekreacyjna

Jest to zbiornik retencyjny o pojemności maksymalnej 210000 m³ i głębokości do 2 m. Pojemność użyteczna zbiornika wynosi 195000 m³, natomiast przeciwpowodziowa 15000 m³.

Podstawową funkcją wybudowanego zbiornika wodnego jest retencjonowanie wody dla potrzeb ekologiczno – gospodarczych w tym głównie dla:

- poprawienia bilansu wodnego zlewni poprzez częściowe wyrównanie przepływów
- podtrzymania zwierciadła wód gruntowych na wymaganym poziomie
- redukcji fali powodziowej
- stworzenia warunków dla rekreacji i wypoczynku, hodowli ryb, wędkarstwa, zabezpieczenia p.poż., rozwoju turystyki i agroturystyki.

Pod względem administracyjnym zbiornik retencyjny zlokalizowany jest w miejscowościach Strawczyn i Niedźwiedź gm. Strawczyn, która należy do Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego. Pod względem hydrograficznym zbiornik zlokalizowano w widłach cieku „Od Mokrego Boru” i jego dopływu cieku

„Trupień” (zwanego również „Olszówką”). Obszar ten stanowi naturalne obniżenie terenu o powierzchni ok. 25 ha w atrakcyjnym krajobrazowo miejscu - w otulinie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, na obrzeżu Gór Świętokrzyskich. Wykonane w latach 1970 – 1976 urządzenia melioracyjne na powierzchni 10,24 ha, uległy zamuleniu i nie spełniają swojej roli odwodniając – nawadniającej, przez co użytki zielone wykazują stałe nadmierne uwilgotnienie. Teren wokół zbiornika jest w całości skanalizowany, co gwarantuje czystość wód w zbiorniku.

Realizacja przedmiotowego projektu jest uzasadniona, gdyż wybudowany zbiornik retencyjny pozwoli magazynować znaczne ilości wody w okresach suszy jak również retencjonować wodę w okresie powodzi, co pozwoli uniknąć szkód materialnych związanych z podtopieniami i obniżeniem wydajności upraw z uwagi na suszę. Budowa zbiornika podniesie walory krajobrazowe, rekreacyjne terenu przyczyniając się w perspektywie do rozwoju turystyki, agroturystyki i generując w związku z tym nowe miejsca pracy. Zbiornik będzie pełnił funkcje przeciwpożarowe, przyczyni się do rozwoju wędkarstwa i hodowli ryb.

Wybudowany zbiornik podniesie atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną terenu przyczyniając się bezpośrednio do zwiększenia ilości turystów odwiedzających teren gminy, rozwoju agroturystyki, powstania nowych miejsc pracy. Atrakcyjność zbiornika podniosą również walory krajobrazowe okolicy – duże zróżnicowanie morfologiczne i edaficzne tego obszaru oraz bogata szata roślinna. Wybudowanie takiej infrastruktury przełoży się również na korzyści zdrowotne wynikające z poprawy warunków uprawiania aktywnych sportów wodnych.

Wody podziemne

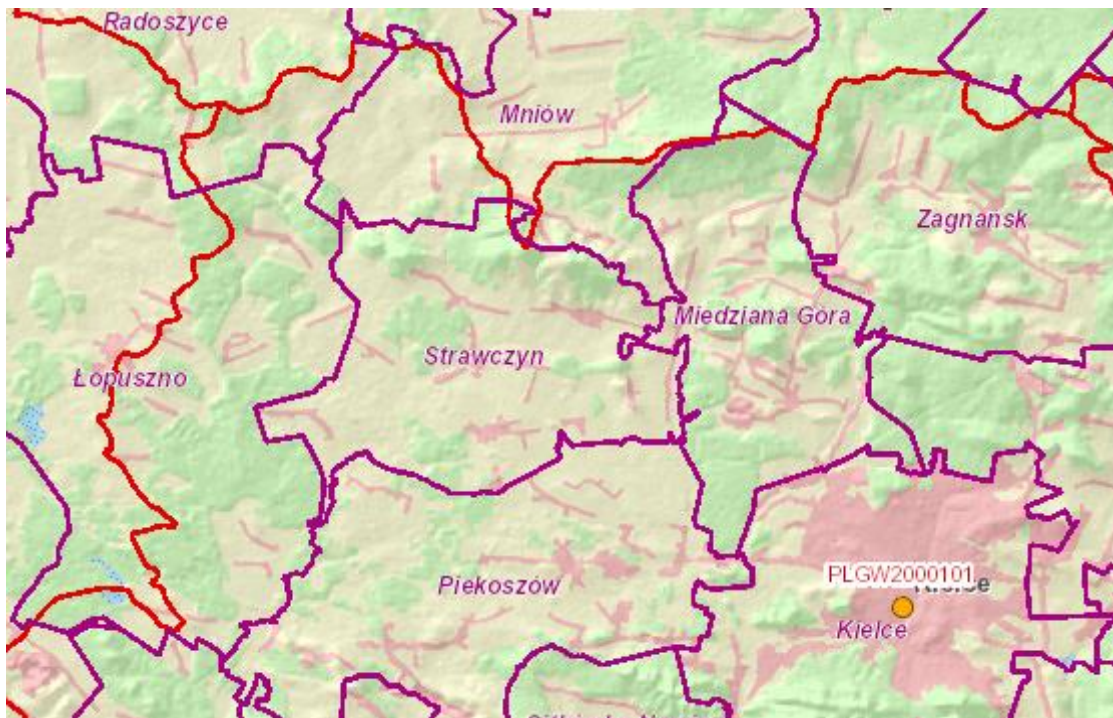
Budowa geologiczna i rzeźba terenu decydują o głębokości wód gruntowych, które występują na różnych głębokościach. Miejscami natrafia się na nie już pod powierzchnią ziemi, w północno-zachodniej części Gminy znajdują się na 5-10 m, najgłębiej (10-20m) jest do nich w północnej części obszaru Gminy. Zasoby wód podziemnych dają możliwość rozwoju sieci wodociągów grupowych.

Do deficytowych terenów należą Huta Oblęgorska i wieś Chełmce. Wody gruntowe występują w kilku poziomach, m.in. w dewońskim oraz w wapieniach i dolomitach na głębokości poniżej 40 m. Nie są one eksploatowane. Wydobywa się je jedynie poprzez studnie kopane i wiercone.

Badania i oceny stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z Ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 (Dz.U. z 2017 poz. 1121) Państwowa Służba Hydrogeologiczna wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. W uzasadnionych przypadkach wojewódzki inspektor ochrony środowiska, wykonuje, w uzgodnieniu z państwową służbą hydrogeologiczną, uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych, a wyniki tych badań przekazuje, za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, państwowej służbie hydrogeologicznej.

Gmina Strawczyn znajduje się na terenie jednolitych części wód podziemnych Nr 101 oraz nr 85, a także w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych nr 414. Główny zbiornik wód podziemnych nr 414 jest to zbiornik typu szczelinowo-porowego o powierzchni 219,6 km², zasoby dyspozycyjne wynoszą około 1699,7 m³/h.

Rysunek 6. Obszar występowania jednolitych części wód podziemnych w Gminie Strawczyn (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl)

Tabela 7. Stan wód podziemnych na terenie Gminy Strawczyn (źródło: www.kzgw.gov.pl)

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW2000101	dobry	słaby	Dobry stan chemiczny	Ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	zagrożona
PLGW200085	dobry	Dobry	Dobry stan chemiczny	Dobry stan ekologiczny	niezagrożona

Krajowa sieć pomiarowa monitoringu wód podziemnych składa się z punktów pomiarowych w obrębie danej jednolitej części wód podziemnych umożliwiającą wiarygodną ocenę stanu chemicznego oraz ilościowego. Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku wykonano w 63 punktach sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego, który prowadzony jest w celu dokonania oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. W 2016 roku nie przeprowadzono badań na terenie JCWPd nr 101.

Gospodarka wodno-ściekowa

Teren Gminy Strawczyn jest zwodociągowany w całości. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy w 2016 roku wynosiła 147,8 km. Na przestrzeni lat 2010-2016 długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła o 8,8 km. Z sieci wodociągowej w 2016 roku korzystało 10 684 osób. Liczba przyłączy z roku na rok jest coraz większa, w roku 2016 wynosiła 2632 sztuk. W przeciągu ostatnich sześciu lat liczba przyłączy wzrosła o 14,5%. W 2016 roku 292,2 tys. m³ wody dostarczono gospodarstwom domowym. Na przestrzeni lat 2010-2016 obserwuje się sukcesywną rozbudowę sieci wodociągowej na terenie Gminy Strawczyn oraz wzrost udziału ludności korzystającej z wodociągów.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
STRAWCZYN NA LATA 2017 – 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024**

Tabela 8. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 (źródło: Zakład Gospodarki Komunalnej w Strawczynie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Trend zmian
SIEĆ WODOCIĄGOWA								
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	139,0	139,2	140,2	144,7	146,2	146,7	147,8	↑
Liczba przyłączy [szt.]	2250	2288	2368	2435	2513	2576	2632	↑
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [tys. m ³]	223,8	253,7	263,8	268,8	265,2	281,0	292,2	↑
Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej [os.]	10 199	10 299	10 356	10 432	10 535	10 598	10 684	↑
SIEĆ KANALIZACYJNA								
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	119,6	141,2	141,2	146,9	148,0	148,4	149,0	↑
Liczba przyłączy [szt.]	1529	1859	1914	1969	2018	2067	2118	↑
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [tys. m ³]	231	214	238	254	259	253	265	↑
Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	6491	6500	6650	6650	6700	6730	8000	↑

Na terenie gminy istnieje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Strawczynie o wydajności 1000 m³/dobę. W ramach infrastruktury wodociągowej istnieją 3 hydrofornie: Ruda Strawczyńska, Strawczyn, Oblęgorek, z ujęciami wody typu studnie głębinowe i źródła powierzchniowe, a także 6 przepompowni różnego typu.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w 2016 roku wynosiła 149 km, w porównaniu z rokiem 2010 długość ta wzrosła o 29,4 km. Z sieci kanalizacyjnej w 2016 roku korzystało 8 000 osób. Liczba przyłączy z roku na rok wzrasta, w 2016 było ich 2118 sztuk. Ilość ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną sukcesywnie wzrasta, w roku 2016 wynosiła 265 tys. m³. Konserwacją i obsługą bieżącą sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej. Do jego zakresu działania należy m.in.:

- zarządzanie infrastrukturą wodno-kanalizacyjną stanowiącą mienie gminy przekazane do eksploatacji Zakładu;
- ochrona ujęć wody przed skażeniami;
- współuczestnictwo w opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowości na terenie objętym działalnością Zakładu;
- podejmowanie wszelkich działań zapewniających oszczędną gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy.

Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań projektu POŚ na osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej głównym celem dla JCWP oraz JCWPd jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód (ilościowego oraz chemicznego). Cele te, można osiągnąć za pomocą działań zapobiegających lub ograniczających dopływ zanieczyszczeń do wód ze źródeł komunalnych i przemysłowych, propagujące rolnictwo ekologiczne, czy zapewniające równowagę pomiędzy poborem a retencją wód. W przypadku JCWP, będących w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym jest jego utrzymanie. Dla pozostałych naturalnych części wód, celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla części wód silnie zmienionych oraz sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obu przypadkach konieczne jest również utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. W dokumencie „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r., DZ. U. poz. 1911) zawarto cele środowiskowe dla JCW na terenie Gminy Strawczyn.

W przypadku oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP na terenie Gminy Strawczyn około 20% jest zagrożonych, pozostałe 80% są niezagrożone. W przypadku JCWPd nieosiągnięcie założonych celów środowiskowych jest zagrożone w 50% oraz niezagrożone w 50%.

Na osiągnięcie celów dla JCW, istotne znaczenie będzie miała realizacja zadań takich jak:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Przy zagospodarowaniu terenu Gminy Strawczyn objętego działaniami POŚ należy uwzględnić położenie w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 414 Zagnańsk, określonego w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 grudnia 2006 r. znak DGkdh/4791 -6592-1/9315/06/MSt poprzez zapewnienie ochrony czystości gruntu oraz wód podziemnych i powierzchniowych, zgodnie z ustaleniami zawartymi w niniejszej uchwale.

W wyżej wspomnianej dokumentacji zbiornika wyznaczono propozycje działań ochronnych zbiornika.

W zakresie wskazań ochrony biernej wyróżniono następujące zakazy i ograniczenia związane z korzystaniem z wód powierzchniowych i podziemnych:

- zakaz wprowadzania ścieków nie spełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 08.07. 2004 r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód i ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego – Dz. U. Nr 168, poz. 1763 dla następujących cieków: rzeki Bobrzy w całym jej biegu i rzeki Łososiny i jej dopływów w całym jej biegu,
- zakaz wprowadzania ścieków nie spełniających wymagań ww. rozporządzenia do gruntów i do wód podziemnych na terenach o najwyższej podatności poziomu zbiornikowego na zanieczyszczenie,
- zakaz budowy na całym obszarze GZWP Nr 414 nowych ujęć wód podziemnych ujmujących poziom triasowy, w sytuacji, gdyby eksploatacja miała spowodować przekroczenie ustalonych zasobów dyspozycyjnych zbiornika lub jego części,

- zakaz budowy na całym obszarze GZWP Nr 414 otworowych wymienników ciepła z zastosowaniem cieczy uznawanych za szkodliwe dla środowiska wodnego,
- ograniczyć pobór na całym obszarze poziomu triasowego poprzez weryfikację zasobów eksploatacyjnych i pozwoleń wodnoprawnych.

W zakresie użytkowania gruntów:

- zakazuje się nawożenia gnojowicą użytków rolnych znajdujących się w obrębie obszarów o najwyższej podatności na zanieczyszczenie poziomu zbiornikowego oraz położonych w odległości mniejszej niż 100 m od koryt cieków powierzchniowych,
- ograniczyć stosowanie nawozów i środków ochrony roślin na terenach rolniczych, w tym zwłaszcza tych zlokalizowanych w obszarach o najwyższej podatności wód podziemnych na zanieczyszczenia. Sposób prowadzenia zabiegów agrotechnicznych w ciągu roku powinien być opracowany przez specjalistów,
- ograniczyć do niezbędnego minimum stosowanie środków ochrony roślin na terenach leśnych. Kompleksy leśne w obrębie obszaru ochronnego GZWP należy uznać za „lasy ochronne” w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67 poz. 337).

w zakresie lokalizowania niektórych inwestycji:

- należy kontrolować i ograniczać rozwój wielkotowarowych ferm hodowlanych, zwłaszcza trzody chlewnej na całym obszarze ochronnym GZWP,
- na obszarach o najwyższej podatności wód podziemnych na zanieczyszczenie, położonych w strefie wychodni starszego podłoża na powierzchnię terenu zakazać lokalizowania następujących obiektów i inwestycji: zakładów przemysłowych mogących oddziaływać na środowisko gruntowo-wodne, składowisk odpadów komunalnych, przemysłowych i innych, magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji i chemicznych mogących zanieczyścić wody podziemne, oraz rurociągów do ich transportu, dużych baz paliw płynnych i obiektów do ich przeładunku, budowy autostrad i dróg szybkiego ruchu, cmentarzy oraz miejsc grzebania szczątków zwierzęcych.

Wskazania ochrony czynnej:

Dla stopniowego osiągnięcia celów ochronnych oprócz wprowadzenia zakazów i ograniczeń w użytkowaniu terenu należy przedsięwziąć pewne działania naprawcze i organizacyjne. Zostały one wymienione poniżej w formie nakazów i zakazów:

- rozbudowa i modernizacja systemów zbiorowego oczyszczania ścieków komunalnych,
- kontrolowanie wykonania i eksploatacji indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych na terenach wiejskich pozbawionych kanalizacji,
- kontrolowanie sposobu magazynowania substancji niebezpiecznych oraz gospodarowania ściekami i odpadami w zakładach produkcyjnych i fermach hodowlanych zlokalizowanych w granicach obszaru ochronnego GZWP,
- kontrola stacji i magazynów paliw pod kątem spełnienia wymogów zawartych w przepisach odrębnych.
- kontrola przez służby gminne ochrony środowiska właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin na terenach rolniczych,
- podjęcie działań na rzecz ustanowienia stref ochronnych ujęć komunalnych.

Na terenie gminy znajdują się ujęcia wody podziemnej objęte strefą ochrony bezpośredniej oraz pośredniej. Nakazy i ograniczenia dotyczące ujęć wodnych i ich stref ochronnych, znajdujących się na terenie gmin zostały zawarte w przepisach Prawa Wodnego w art. 52 oraz art. 53 i art. 54.

3.1.5 WARUNKI KLIMATYCZNE

Pod względem klimatycznym obszar Gminy Strawczyn należy do Wyżyny Świętokrzyskiej, gdzie typ pogody kształtują masy polarnomorskie i podzwrotnikowomorskie. Dominują wiatry zachodnie, wilgotność umiarkowana. Średnia roczna ilość opadów wynosi 620 mm i jest większa od średniej krajowej o 20 mm. Wielkość opadów jest zróżnicowana, najwyższa jest w miesiącach letnich (lipiec – 90 mm, czerwiec – 79 mm, sierpień – 65 mm), co sprzyja rozwojowi roślin okopowych, ale utrudnia zbiory zbóż. Najniższe miesięczne ilości opadów przypadają na luty (38 mm), marzec (37 mm), kwiecień (39 mm). Pierwszy śnieg spada w listopadzie, zaś ostatni w kwietniu. Pokrywa śnieżna o cechach trwałych pojawia się około 18 listopada, a zanika około 20 marca. Okres jej zalegania wynosi 123 dni, osiąga maksymalne wartości w styczniu i lutym, kiedy temperatury mają wartości ujemne (-3,7 i -3,9 stopnia Celsjusza), co rośliny uprawne chroni przed wymarzeniem. Czas usłonecznienia jest zróżnicowany, minimalny w zimie, maksymalny latem i wynosi do 7,5 h. Jest to uzależnione od zachmurzenia. Maksymalne wartości przypadają na listopad i grudzień, najniższe na sierpień i wrzesień. Średnie zachmurzenie wynosi 6,7 h i jest równe ze średnim krajowym.

Opisane elementy kształtują obraz stosunków termicznych. Średnia temperatura wynosi 7,2°C i jest bliska średniej temperaturze dla Polski (7,5°C). Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,7°C), najzimniejszym luty (-3,9°C). Niebezpieczne dla uprawy roślin są przymrozki, które pojawiają się od 18 października i zanikają około 7 maja. Okres wegetacyjny przy opóźnionej o około dwa tygodnie wiosnie trwa 211 dni; za jego początek przyjmuje się 4 kwietnia, a za koniec 31 października. Warunki klimatyczne gminy niezbyt sprzyjają rozwojowi gospodarki rolnej i powodują późniejsze dojrzewanie roślin.

3.1.6 ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA

Jakość powietrza atmosferycznego ma fundamentalne znaczenie dla jakości życia mieszkańców powiatu oraz przyrody nieożywionej, przyczyniają się również do zmian klimatu, dlatego też bardzo ważna jest jego ochrona i monitoring. Warunki meteorologiczne (m.in. prędkość i kierunek wiatru, opad atmosferyczny, temperatura powietrza), jakie panują na danym obszarze mają wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, oprócz bezpośredniego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludności, powoduje także niekorzystne zmiany w środowisku.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja, którą podzielić można na:

- niską emisję (indywidualne kotłownie domowe, lokalne systemy grzewcze),
- emisję związaną z działalnością zakładów przemysłowych i energetycznych (emisja punktowa),
- emisję komunikacyjną (emisja liniowa),
- emisję niezorganizowaną (np. związaną z gospodarowaniem odpadami, oczyszczalnią ścieków).

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska i wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519, z późn. zm.).

Co roku dokonywana jest ocena poziomów poszczególnych substancji w powietrzu w podziale na określone strefy. Strefy wyznaczone są zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i stanowią: aglomerację o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys., miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. oraz pozostały obszar województwa. Oceny dokonuje się w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Ocenę jakości powietrza w gminie Strawczyn dokonano na podstawie „Oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016”. Na terenie województwa wyznaczono 2 strefy:

- miasto Kielce,
- strefa świętokrzyska.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Roczną ocenę jakości powietrza w strefie świętokrzyskiej dokonano w oparciu o wyniki badań w poszczególnych punktach pomiarowych strefy. Na terenie Gminy Strawczyn nie znajduje się żadna stacja pomiarowa.

Badania ze względu na kryterium ochrony zdrowia przeprowadzono dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, ozon, tlenek węgla, benzen, arsen, benzo(a)piren, kadm, nikiel, ołów. Natomiast badania ze względu na kryterium ochrony roślin przeprowadzono dla: tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu.

Klasyfikację poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy świętokrzyskiej, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia oraz ochrony roślin za rok 2016, przedstawiono w poniższych tabelach.

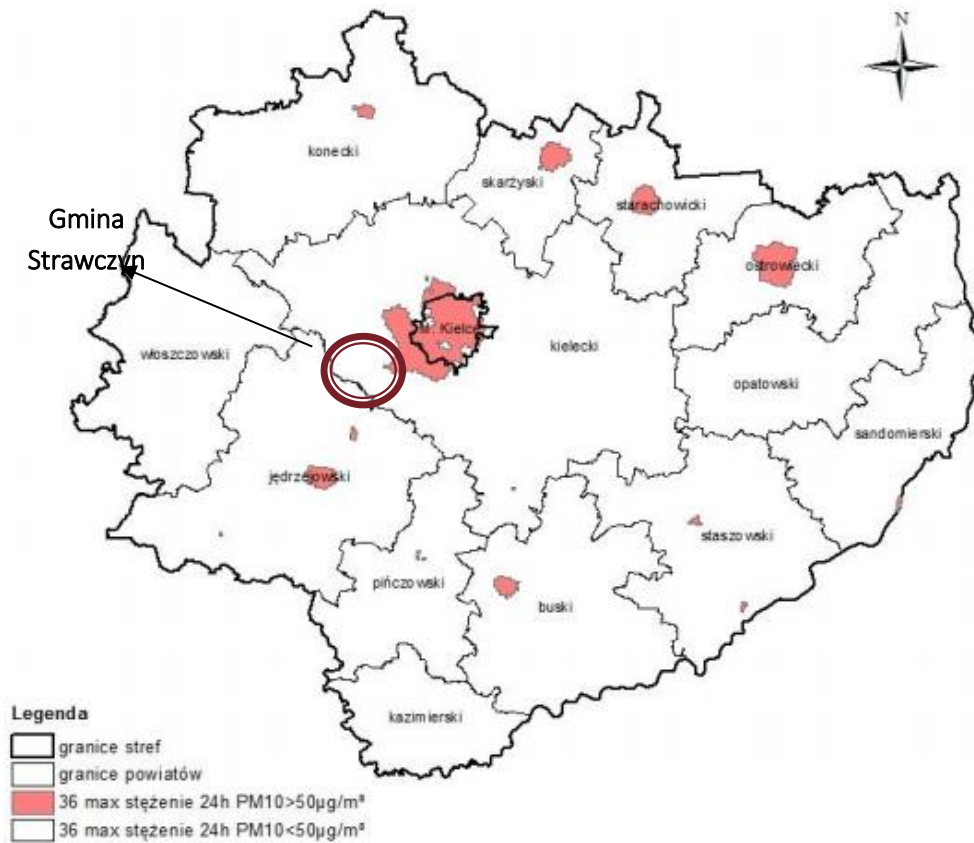
Tabela 9. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia – klasyfikacja podstawowa (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016).

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń - ochrona zdrowia ludzi											
			SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	O ₃
1	miasto Kielce	PL2601	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	A
2	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	C

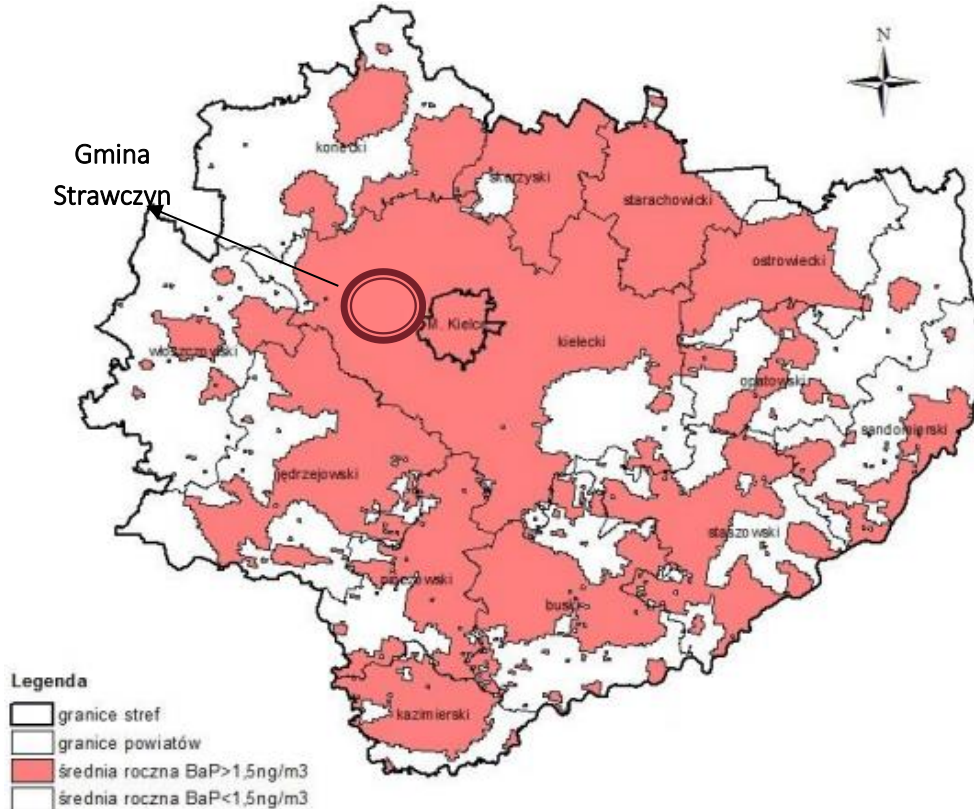
Tabela 10. Klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona roślin		
			NO _x	SO ₂	O ₃
1	miasto Kielce	PL2601	nie klasyfikowano		
2	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C

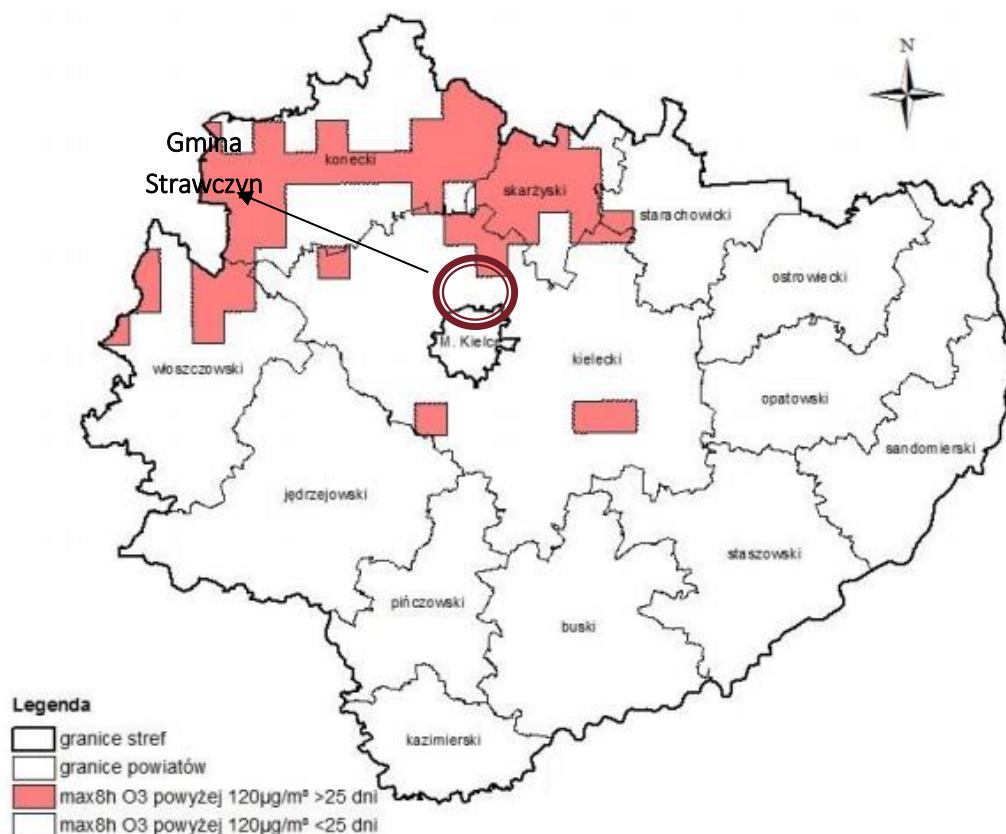
Gmina Strawczyn należy do strefy świętokrzyskiej ochrony powietrza. Strefa świętokrzyska uzyskała klasę C z powodu przekroczeń ponad dopuszczalną częstość stężeń 24-godzinnych pyłu PM10, przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz przekroczenia poziomu docelowego ozonu z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin strefę świętokrzyską zaliczono do klasy A pod kątem SO₂ oraz NO_x. Poziom docelowy O₃ oraz cel długoterminowy zostały przekroczone i strefie przypisano klasę C.

Rysunek 7. Przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ względem poziomu dopuszczalnego i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)

Rysunek 8. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)

Rysunek 9. Przekroczenia poziomu docelowego ozonu – ochrona zdrowia (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)

Na terenie Gminy Strawczyn stwierdzono przekroczenia docelowego poziomu benzo(a)pirenu.

Chemizm opadów atmosferycznych

Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża realizowany jest jako jedno z zadań PMŚ. Badania dla potrzeb monitoringu prowadzone są na zlecenie GIOŚ przez IMGW – PIB oddział we Wrocławiu. W latach 2013- 2015 sieć pomiarowo-kontrolna składała się z 23 stacji badawczych chemizmu opadów oraz ze 162 posterunków opadowych. W województwie świętokrzyskim stacja badawcza wchodząca w skład sieci krajowej zlokalizowana jest w Sandomierzu. Porównując wyniki badań z lat 2010-2015 można zauważyć stopniowe obniżanie się ładunków większości zanieczyszczeń wnoszonych wraz z opadami na teren województwa świętokrzyskiego. Lata 2013 i 2014 zaburzyły wprawdzie trend spadkowy, ale analiza skrajnych lat 2010 i 2015 potwierdza takie zmiany. Spośród badanych substancji negatywny wpływ na środowisko mogą mieć kwasotwórcze związki siarki i azotu, związki biogenne i metale ciężkie. Natomiast występujące w opadach kationy zasadowe (sód, potas, wapń, magnez) powodują neutralizację wód opadowych, więc ich oddziaływanie na środowisko jest pozytywne.

W 2015 roku największymi ładunkami badanych substancji obciążone zostały powiaty: **kielecki (Gmina Strawczyn)**, jędrzejowski, włoszczowski i buski, a najmniejszym miasto Kielce.

3.1.7 HAŁAS I POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Hałas

Zanieczyszczenia środowiska hałasem i wibracjami określa się klimat akustyczny, rozumiany jako wynik różnych grup hałasu i wibracji. Hałasem w środowisku nazywa się niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe dźwięki, powstałe w wyniku działalności człowieka na wolnym powietrzu. W przypadku wibracji drgania przenoszone są przez ciała stałe. Wg. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.) hałasem określa się dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas można podzielić na dwie kategorie: hałas komunikacyjny i hałas przemysłowy.

Stan środowiska, ze względu na jego zagrożenie hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny jest to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy;
- przemysł (zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, usługowe);
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej progu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz na zmniejszeniu poziomu hałasu do wartości dopuszczalnej jeśli stwierdzono przekroczenia.

Ogólnie hałas podzielić można na dwie kategorie: hałas komunikacyjny i hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie środowiska hałasem drogowym znacznie wzrasta, wraz z wzrostem liczby pojazdów. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Na terenie Gminy Strawczyn sieć komunikacyjną tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego w gminie są dwa odcinki dróg wojewódzkich: nr 748 relacji Bugaj - Ruda Strawczyńska oraz nr 786 relacji Kielce – Częstochowa o łącznej długości około 17 km. Wg pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich wykonanego przez GDDKiA w 2015 roku:

- na drodze wojewódzkiej nr 748, na odcinku Strawczyn-Kostomłoty w ciągu doby przejeżdża średnio 4 636 pojazdów;
- na drodze wojewódzkiej nr 786, na odcinku Ruda Strawczyńska-Piekoszów w ciągu doby przejeżdża średnio 4 618 pojazdów.

WIOŚ w Kielcach nie przeprowadził w ciągu ostatnich kilku lat na terenie gminy pomiarów hałasu, jednak można się spodziewać, że największy hałas komunikacyjny związany jest głównie z drogami wojewódzkimi na których odnotowuje się największy ruch samochodowy.

W przypadku dróg gminnych do działań sprzyjających obniżeniu hałasu komunikacyjnego należą: utrzymanie dobrego stanu dróg, odnawianie nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg. Stan dróg gminnych na terenie Gminy Strawczyn określa się jako dobry.

Na drodze wojewódzkiej w miejscach o dużym natężeniu poziomą hałasu zaleca się budowanie ekranów akustycznych.

Istotnym źródłem hałasu komunikacyjnego jest również transport kolejowy, jednak przez teren Gminy Strawczyn nie przebiega żadna linia kolejowa.

Hałas przemysłowy związany jest z pracą zakładów przemysłowych i usługowych, ma charakter lokalny i stanowi uciążliwość jedynie dla obszarów sąsiadujących z danymi przedsiębiorstwami. Na poziom hałasu wpływa rodzaj wykorzystywanych maszyn, urządzeń będących wyposażeniem zakładów usługowych, a także wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie Gminy Strawczyn jednym z większych przedsiębiorstw jest zakład DEFRO Sp. z o.o. Spółka Komandytowa znajdujący się w Rudzie Strawczyńskiej. Firma zajmuje się wykonawstwem instalacji c.o. oraz jednostkową produkcją betoniarek oraz kotłów centralnego ogrzewania. Na terenie zakładu w 2016 roku przeprowadzono pomiary poziomów hałasu w środowisku w porze dziennej i nocnej podczas pracy zakładu oraz oddziaływanie obiektu na najbliższe obiekty podlegające ochronie akustycznej. Pomiarów dokonano w 4 punktach pomiarowych w porze dziennej oraz nocnej. Dopuszczalny poziom hałasu w porze dziennej wynosi 55 dB, a w porze nocnej 45 dB. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami, na terenie zakładu nie doszło do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Ocena klimatu akustycznego prowadzona jest w ramach PMŚ. Na terenie Gminy Strawczyn w ostatnich latach nie prowadzono badań hałasu w ramach państwowego monitoringu środowiska. Ponadto zarządcy dróg, linii kolejowych i portów lotniczych odpowiedzialni są za ocenę oddziaływania hałasu komunikacyjnego w formie map akustycznych.

Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w gminie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku.

Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone.

Wśród zanieczyszczeń występujących w środowisku istotne znaczenia mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości, w postaci radiofal o częstotliwości 0,1– 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

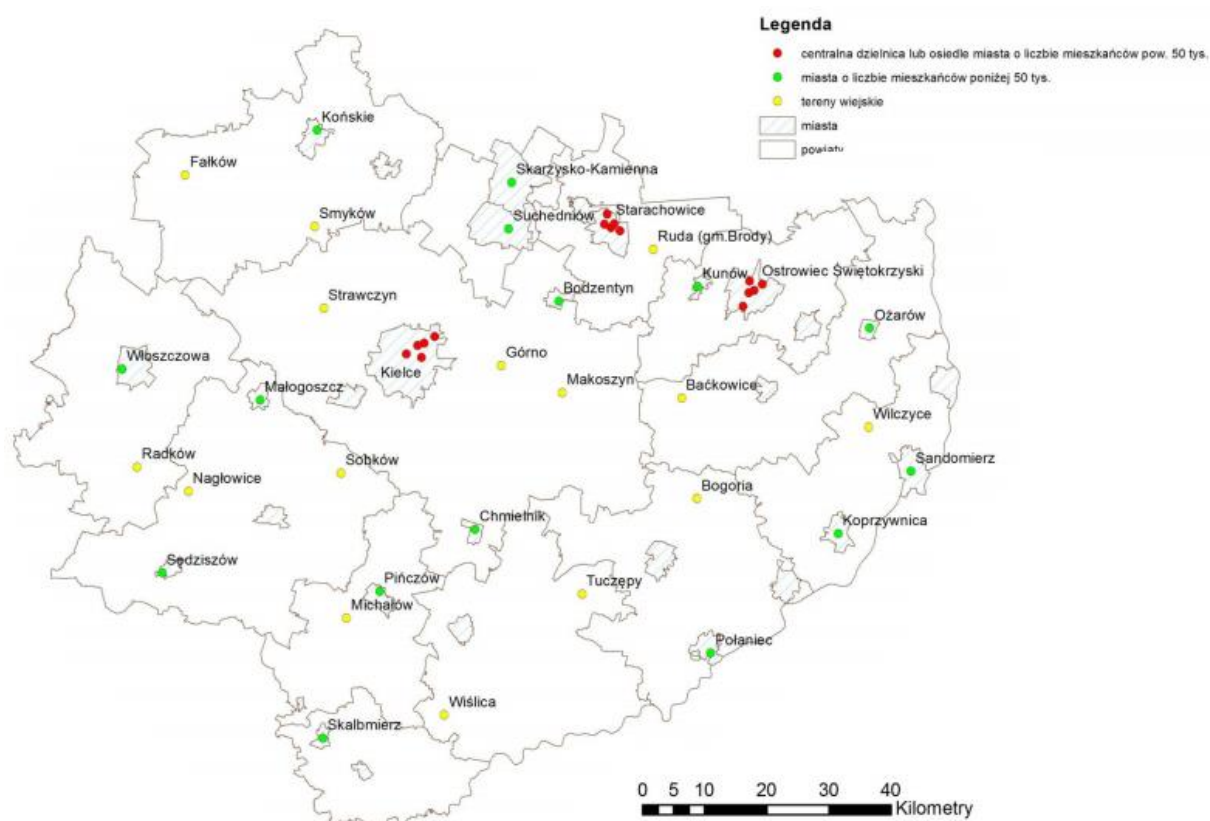
Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. z 2003 r., nr 192, poz. 1883).

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Polega on na kontrolowaniu 135 punktów pomiarowych w trzyletnim cyklu pomiarowym (po 45 punktów w danym roku), dla trzech typów terenów dostępnych dla ludności:

- centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.;
- pozostałych miast;
- terenów wiejskich.

W 2016 roku na terenie Gminy Strawczyn przeprowadzono badania monitoringowe natężenia pól elektromagnetycznych (PEM). Poniższa mapa przedstawia punkty pomiarowe monitoringu PEM w 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego.

Rysunek 10. Punkty pomiarowe monitoringu PEM w 2016 roku (źródło: Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w Województwie Świętokrzyskim w 2016 roku – WIOŚ Kielce)

Na terenie Gminy Strawczyn punkt pomiarowy znajduje się na ul. Ogrodowej 12. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM wyniosła 0,15V/m. Na terenie gminy nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U.2003.192.1883), zgodnie z którym dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM od 3 MHz do 300 GHz wynosi 7 V/m (składowa elektryczna).

Na terenie Gminy Strawczyn badania monitoringowe natężenia pól elektromagnetycznych (PEM) przeprowadzono również w 2010 i 2013 roku. W celu porównania wartości, dane z lat 2010, 2013 oraz 2016 zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m] na terenie Gminy Strawczyn w roku 2010, 2013 oraz 2016 (źródło: WIOŚ Kielce)

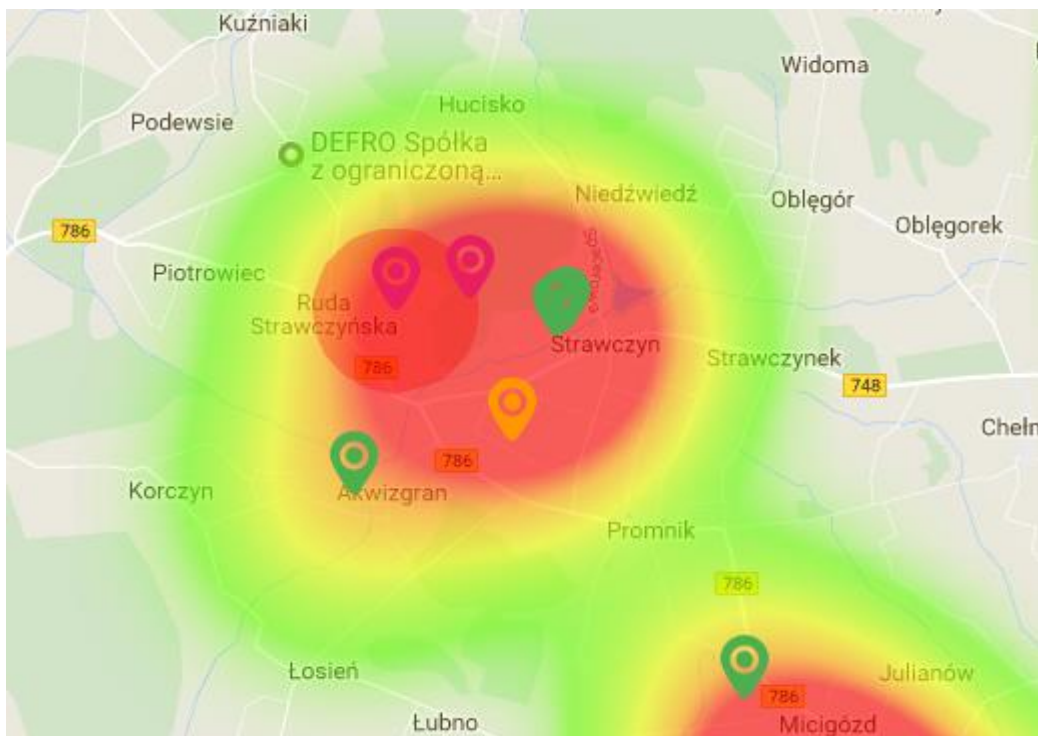
	2010	2013	2016
Strawczyn, ul. Ogrodowa 12, Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m]	0,011	0,10	0,15

Z przedstawionych danych wynika, że wartości natężenia pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Strawczyn mają tendencję wzrostową. Ponadto w żadnym z badanych lat nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM dla miejsc dostępnych dla ludzi.

Do sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na środowisko, na terenie gminy zaliczyć można m.in.:

- bazowe stacje telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach;
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji miejskiej policji i straży pożarnej;
- szereg mniejszych urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, mogących oddziaływać w skali mikro (np. niesprawne kuchenki mikrofalowe, piece konwektorowe);
- nadajniki stacji telewizyjnych i radiowych.

Na poniższej mapie przedstawiono lokalizację bazowych stacji telefonii komórkowych na terenie Gminy Strawczyn.

Rysunek 11. Lokalizacja bazowych stacji telefonii komórkowych na terenie Gminy Strawczyn (źródło: www.mapabts.pl)

3.1.8 ZABYTKI

Zasoby materialne lokalnego dziedzictwa kulturowego reprezentowane są przez obiekty i budowle o charakterze zabytkowym. Rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Dla województwa świętokrzyskiego jest nim Świętokrzyski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, mający swą siedzibę w Kielcach.

Wedle stanu obecnego na terenie Gminy Strawczyn znajdują się następujące obiekty i zespoły obiektów wpisane do rejestru zabytków:

Tabela 12. Wykaz zabytków na terenie Gminy Strawczyn (<http://wuoz.kielce.pl>)

Sołectwo	Zabytki
Chelmce	<u>zespół kościoła par. pw. św. Marii Magdaleny i św. Mikołaja: A.461/1-2</u> -kościół, -teren przykościelny w granicach ogrodzenia, <u>cmmentarz par., A.462</u> <u>dawny zbór ariański, A.463</u>
Kuźniaki	<u>zakład wielkopieczowy: A.464/1-4</u> -ruiny wielkiego pieca, -teren zakładu wielkopieczowego usytuowany między fragmentem cieku Wiernej Rzeki od zachodu, drogą gminną Kielce-Mniów od wschodu, drogą do Dobrzeszowa od północy i wylotem dawnego kanału roboczego ze skarpą od południa, -dawny przelew, -upust na drodze do Dobrzeszowa.
Oblęgorek	<u>zespół pałacyku Henryka Sienkiewicza: A.465/1-2</u> -pałacyk, -park,
Promnik	<u>zespół dworski A.924/1-2 :</u> -dwór, -park,
Strawczyn	<u>kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, A.467</u>

3.1.9 ROŚLINY, ZWIERZĘTA, FORMY OCHRONY PRZYRODY

Priorytetem realizowanych przedsięwzięć na terenie gminy dotyczących ochrony środowiska jest przede wszystkim zachowanie najbogatszych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszarów oraz terenów i obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej. Ze względu na występujące zróżnicowane ukształtowanie terenu, atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze, powołano szereg stanowisk, obszarów i stref ochrony przyrody. W ramach, których prowadzone są działania polegające na zachowaniu oraz zrównoważonym użytkowaniu unikalnych zasobów, tworów i składników lokalnego środowiska przyrodniczego. Ochroną objęto m.in. walory krajobrazowe oraz wybrane siedlisko przyrodnicze, a także dziko występujące rośliny, zwierzęta i grzyby objęte ochroną gatunkową. Ochroną objęto również występujące na terenie gminy unikalne twory przyrody żywej i nieożywionej.

Priorytetem realizowanych przedsięwzięć na terenie gminy dotyczących ochrony środowiska jest przede wszystkim zachowanie najbogatszych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszarów oraz terenów i obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej. Ze względu na występujące zróżnicowane ukształtowanie terenu, atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze, na omawianym obszarze powołano szereg stanowisk, obszarów i stref ochrony przyrody.

Łączna powierzchnia terenów objętych ochroną wynosi 7 407,04 ha, co stanowi 85,9% ogólnej powierzchni.

Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Strawczyn (dane według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody):

- Rezerwat przyrody;
- Park krajobrazowy;
- Obszar chronionego krajobrazu;
- Obszar Natura 2000;
- Użytek ekologiczny;
- Pomniki przyrody.

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody „Barania Góra”

Rezerwat przyrody ożywionej w miejscowości Oblęgorek, zajmuje powierzchnię 81,60 ha. **Utworzony został w 1994 r. zarządzeniem MOŚZNiL z 31.12.1993 r. (MP Nr 4 z 1994, poz. 18) w celu ochrony i dla zachowania naturalnych wielogatunkowych zbiorowisk leśnych grądu i buczyny oraz ciekawej roślinności runa leśnego.** Na terenie rezerwatu dominują gleby brunatne kwaśne i typ siedliskowy lasu – las świeży. Drzewostan stanowi tutaj głównie jodła i buk, a także dąb, sosna, osika, brzoza i grab. W miejscach wilgotnych występuje olsza czarna. Na obszarze tym występuje wiele gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną prawną. Są to m.in.: widłak wroniec, wawrzynek wilczełyko, barwinek pospolity, bluszcz pospolity. Spośród rzadkich gatunków występują: jawor, narecznica szerokolistna, wierzbownica górska, kokoryczka okółkowa. Miejsce to jest malowniczo położone na terenie mocno pofałdowanym, poprzecinany licznymi jarami i wąwozami lessowymi przekształconymi miejscami w nieckowate dolinki. **Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.09.2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Barania Góra (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2837 z dn. 25.09.2017 r.).**

Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony, na mocy rozporządzenia Nr 57/2002 Woj.Święt. z 18.11.2002 r. (Dz.Urz.Woj.Święt. Nr 165 poz. 2058). Ww. plan obowiązuje przez okres 20 lat od daty uchwalenia.

Rezerwat przyrody „Perzowa Góra”

Rezerwat przyrody nieożywionej w miejscowości Hucisko, zajmuje powierzchnię 33,10 ha. Utworzony został w 1995 r. zarządzeniem MOŚNiL z 27.06.1995 r. (MP Nr 33 z 1995, poz. 399), w celu ochrony i dla zachowania odsłoneń piaskowca triasowego oraz wielogatunkowego drzewostanu z fragmentem żyznej buczyny na wzniesieniu Perzowa Góra. Grzbiet Perzowej Góry (395 m n.p.m.) na całej długości pokryty jest tymi właśnie blokami piaskowca i tworzy tzw. antyklinę obłągorską.

Tutaj w głębokiej niszce skalnej znajduje się grotta - Kaplica Św. Rozalii - pomnik przyrody nieożywionej. Partię szczytową rezerwatu porasta las jodłowo-bukowy z domieszką jaworu, grabu, dębu i sosny. Występują tu gatunki roślin prawnie chronionych takie, jak: śnieżynka przebiśnieg, kruszyna, lilia złotogłów, paprotka zwyczajna, konwalia majowa, marzanka wonna oraz roślin rzadkich: czosnek niedźwiedzi, zawilec żółty, kokorycz pełna i pusta. W części północnej rezerwatu przeważa drzewostan grabowo-jodłowy z domieszką buka, brzozy, dębu i modrzewia. Południową część zajmują drzewostany sosnowo- grabowe i sosnowe z domieszką buka, jodły, brzozy, dębu, osiki i modrzewia. Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.09.2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Perzowa Góra (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2858 z dn. 25.09.2017 r.). Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony na mocy rozporządzenia Nr 57/2002 Woj.Święt. z 18.11.2002 r. (Dz.Urz.Woj.Święt. Nr 165 poz. 2058). Ww. plan obowiązuje przez okres 20 lat od daty uchwalenia.

Rysunek 12. Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Gminy Strawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy wskazane w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 poz. 2134, z późn. zm.). Lista zakazów obejmuje 27 punktów i dotyczą one wszystkich rezerwatów, niezależnie, kiedy powstały i jaki jest ich cel ochrony.

Art. 15. 1. W rezerwatach przyrody zabrania się:

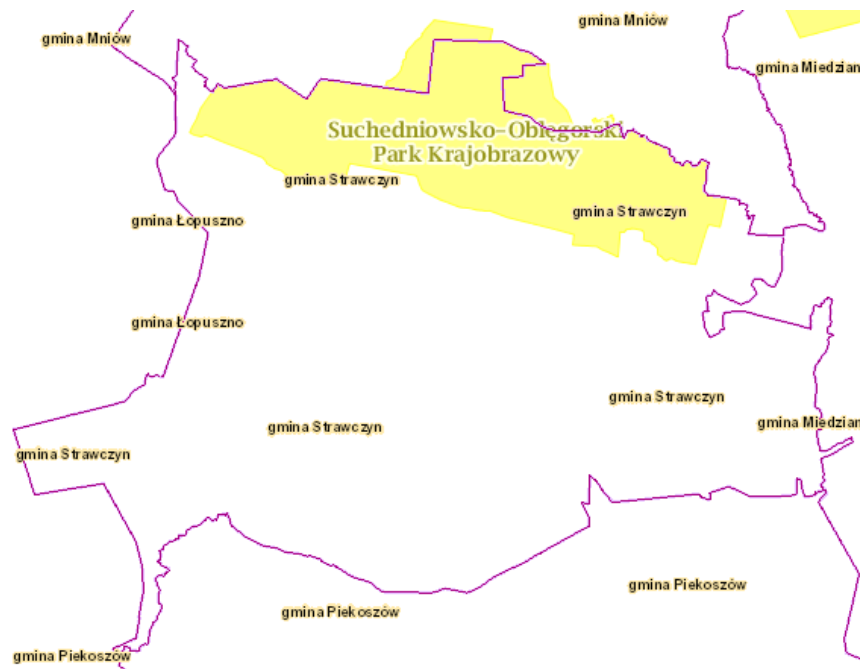
- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- 2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 3) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- 5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 7) pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.);
- 16) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 19) zakłócania ciszy;
- 20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 23) prowadzenia badań naukowych - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 25) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy

Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy

Północna część Gminy Strawczyn wchodzi w obręb Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Park ten jest największym kompleksem leśnym znajdującym się na obszarze Gór Świętokrzyskich o powierzchni 19 895 ha. W jego skład i strefę ochronną wchodzi sołectwa: Hucisko, Niedźwiedź, część Oblęgóra oraz północne granice Kuźniaków i Oblęgorka. Łączna powierzchnia tego obszaru na terenie gminy wynosi około 1 620 ha, tj. 17,5% powierzchni gminy. Otulinę parku tworzą pozostałe obszary sołectw tj. Chełmce, Strawczynek, Strawczyn i Ruda Strawczyńska. Na terenie otuliny parku utworzono Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu. Park został utworzony w celu ochrony unikatowych zasobów przyrodniczych regionu świętokrzyskiego oraz licznych obiektów Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, ponieważ łączy on na swoim obszarze bogactwo przyrodnicze z bogactwem zasobów kulturowych. Zachodnią część parku stanowi Pasma Oblęgorskie z najwyższym wzniesieniem – Górą Sieniawską (444 m n.p.m.). Największą wartością środowiska przyrodniczego Parku są lasy, stanowiące pozostałość dużego, jeszcze w znacznym stopniu naturalnego kompleksu leśnego zwanego Puszcza Świętokrzyską, który reprezentują różnowiekowe i wielogatunkowe drzewostany. Osobliwością parku jest modrzew polski. Obszar S-OPK charakteryzuje się ogromnym bogactwem roślinności, począwszy od runa leśnego, gdzie występuje 346 gatunków roślin naczyniowych, w tym 15 gatunków objętych całkowitą ochroną prawną oraz ochroną częściową. Na uwagę zasługuje: liczydło górskie, arnika górską, omieg górski, zanokcica północna, czosnek niedźwiedzi. Na zboczach wzniesień występują: różanka właściwa, dziewięciśń bezłodygowy, skalnica trójpalczasta, ciemiężyk białokwiatowy. Świat zwierząt reprezentują: łось, dzik, jeleń, borsuk, popielice i ryjówki.

Rysunek 13. Lokalizacja Parku Krajobrazowego na terenie Gminy Strawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

Obowiązująca podstawa prawna na terenie parku to uchwała Nr XLIX/872/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3147 z dn. 25.11.2014 r.).

Na obszarze Parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późniejszymi zmianami);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub na-prawą urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 7) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 8) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Obszar Chronionego Krajobrazu

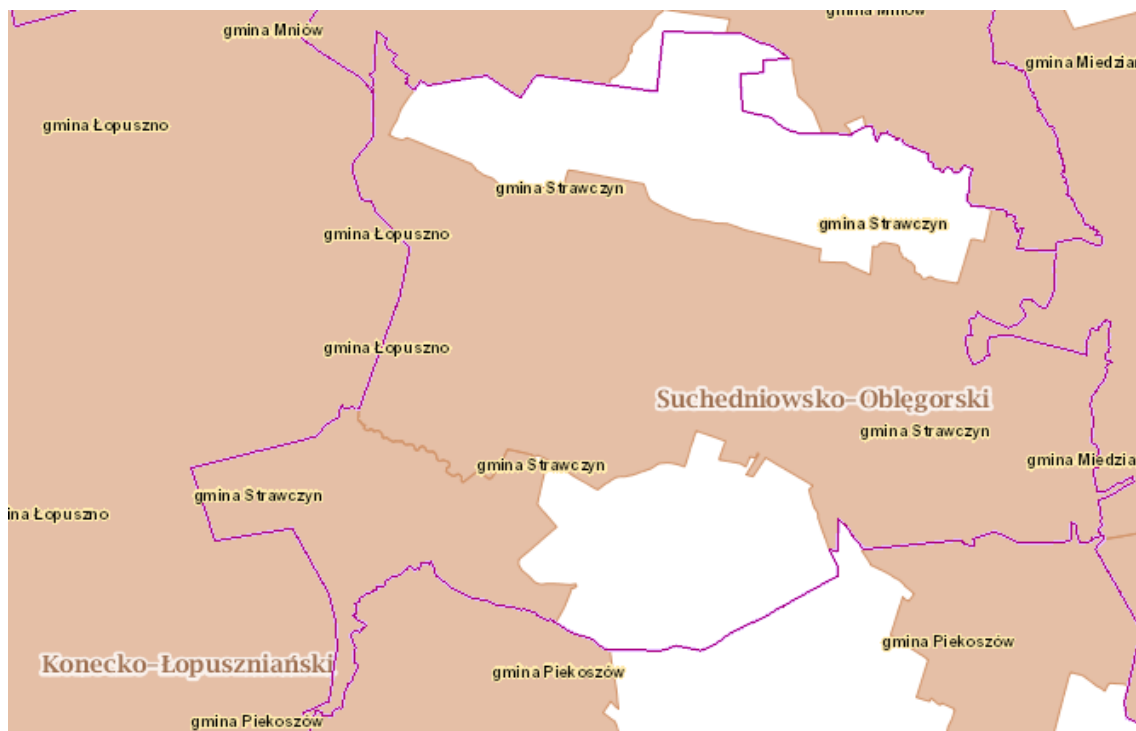
Suchedniowsko-Oblęgarski Obszar Chronionego Krajobrazu (S-OOChK)

Obszar został utworzony na mocy rozporządzenia Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 108 poz. 1271). Funkcjonowanie obszaru reguluje uchwała Nr XLIX/880/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Suchedniowsko-Oblęgarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj.Święt. poz. 3154 z dnia 25.11.2014 r.). Obszar położony jest w całości na terenie otuliny Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. **Całkowita powierzchnia tego obszaru wynosi 27 514 ha, z czego 4 752 ha obejmuje teren Gminy Strawczyn.** Na obszarze tym występują wyjątkowo liczne o unikalnym w skali kraju znaczeniu naukowym, kulturowym i krajoznawczym, zespoły zabytków techniki przemysłu metalurgicznego i urządzeń hydrotechnicznych, położone nad rzekami Bobrza, Kamionka i Łośna. Na terenach nieleśnych Obszaru szata roślinna reprezentowana jest przez zbiorowiska muraw i łąk, w tym m.in.: murawy kserotermiczne, murawy piaszczyste, żyzne łąki kośne, łąki turzycowe, łąki mokre, zbiorowiska ziołorośli. Cały obszar znaczony jest licznymi pomnikami, mogiłami i izbami pamięci upamiętniającymi walki o wyzwolenie narodowe.

Konecko-Łopuszański Obszar Chronionego Krajobrazu (K-ŁOChK)

Obszar został utworzony na mocy rozporządzenia Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21 poz. 145. Funkcjonowanie Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu reguluje uchwała nr XXXV/616/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3308.). Zajmuje powierzchnię 98 287 ha a na terenie Gminy Strawczyn leży 1 092 ha. Ok. 50% powierzchni zajmują duże kompleksy leśne o charakterze naturalnym, reprezentowane przez wielogatunkowe drzewostany z przewagą jodły i sosny, z domieszką dębu i świerka, buka i grabu. W środkowej i południowej części występują łąki wilgotne oraz duże obszary torfowisk niskich i przejściowych. Rosną tu m.in. takie gatunki, jak: wawrzynek wilczełyko, wielosił błękitny, zawilec wielokwiatowy, pełnik europejski, pomocnik baldaszkowy, gęsiówka szorstowłosisza. Faunę reprezentuje głównie zwierzyna łowna: dzik, sarna, jeleni, a ptactwo: bocian czarny i łabędź niemy.

Rysunek 14. Lokalizacja Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Gminy Strawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

Do szczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów Konecko-Łopuszańskiego OChK należą:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Natomiast na terenie Suchedniowsko-Oblęgorskiego OChK ustanowiono następujące szczególne działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk;
- zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych;
- zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Na terenach Konecko-Łopuszańskiego OChK i Suchedniowsko-Oblęgorskiego OChK zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa w ustaleniach powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

OBSZARY NATURA 2000

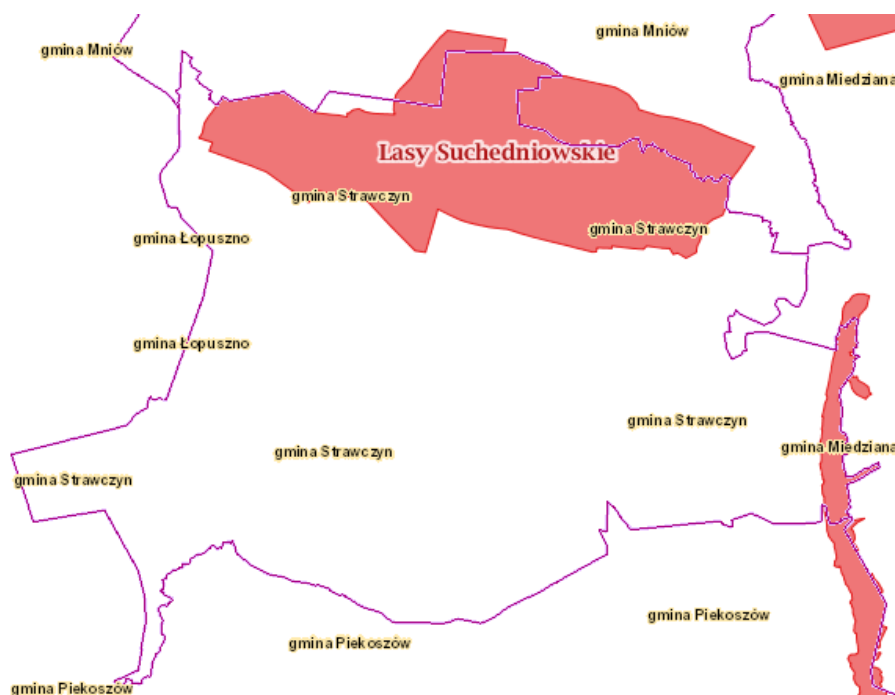
Obszar Ochrony Lasy Suchedniowskie (kod PLH260010)

W ramach sieci Natura 2000 utworzono Specjalny Obszar Ochrony (SOO) – Lasy Suchedniowskie o powierzchni 19 120,9 ha (kod PLH260010), w którego obrębie leży Gmina Strawczyn. Obszar obejmuje dwa pasma wzniesień - Płaskowyż Suchedniowski i Wzgórza Kołomańskie. Zbudowane są one z piaskowców dolnotriasowych, przykrytych plejstoceniowymi piaskami i glinami. Tylko na południowych stokach Pasma Oblęgorskiego występują lessy. Łagodne pagórki i wzgórza porośnięte są lasami, zajmującymi łącznie ponad 80% powierzchni ostoi. Są to przede wszystkim lasy mieszane i bory.

W obniżeniach terenu zachowały się torfowiska i wilgotne łąki. Mała liczba osad spowodowała, że tylko ok. 8% terenu zajmują użytki rolne - łąki i pola uprawne. Na obszarze ostoi znajdują się tereny źródłiskowe Krasnej, Bobrzy i Kamionki. Są tu również liczne zespoły zabytków techniki przemysłu metalurgicznego i urządzeń hydrotechnicznych. W obszarze zidentyfikowano 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 5 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata jest fauna bezkręgowców, z bardzo rzadkim obecnie w Polsce chrząszczem jelonkiem rogaczem. Dobrze zachowany starodrzew o naturalnym charakterze (14,5% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat i 5,4% powyżej 100 lat). Główna ostoja modrzewia polskiego *Larix polonica* w kraju (drzewa do ok. 40 m wys., w wieku ok. 300 lat i jodły ok. 40 m wys., w wieku ok. 200 lat). Bogata flora roślin naczyniowych, w tym 16 gatunków z rodziny storczykowatych oraz wiele innych rzadkich lub zagrożonych gatunków, w tym także prawnie chronione. Na terenie ostoi znajduje się ostoja ptasia o randze krajowej K069.

Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Bobrzy (kod PLH260014)

Obszar obejmuje dolinę rzeki Bobrzy, której fragment stanowi wschodnią granicę gminy. Powierzchnia ostoi wynosi 612,7 ha. Obszar położony jest częściowo w granicy Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Źródła Bobrzy znajdują się na północny-wschód od Zagnańska pod Występą na wysokości 370 m n.p.m. Rzeka ta wraz ze swoimi dopływami odwadnia głównie północne stoki Pasma Oblęgorskiego i Tumlińskiego. W okolicach Dobromyśla na wysokości 239 m n.p.m. do Bobrzy uchodzą dwa jej największe prawostronne dopływy: Sufraganiec oraz Silnica. Rzeki te odwadniają południowe stoki Pasma Tumlińskiego i Masłowskiego. W swoim dolnym biegu w okolicy Oblęgorka Bobrza przełamuje się przez Pasma Oblęgorskie i Tumlińskie, a koło Słowika przez Pasma Zgórskie i Pośłowickie. Bobrza jest najdłuższym dopływem Czarnej Nidy, w znacznej mierze nosi ślady uregulowania, ale często meandrując tworzy malownicze starorzecza i rozlewiska.

Rysunek 15. Lokalizacja Obszarów Natura 2000 na terenie Gminy Strawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Prognoza projektu Programu powinna w szczegółowy sposób dokonać analizy zaplanowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach Natura 2000 zlokalizowanych na terenie objętym zasięgiem opracowanego dokumentu. W obszarach tych wprowadza się ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikających z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Zgodnie z zapisanymi w art. 33 ustawy o ochronie przyrody generalnymi zasadami postępowania na obszarach Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,

- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Najważniejszą zasadą odnoszącą się do obszarów Natura 2000 jest zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na stan przyrody na tych obszarach.

Dla Obszaru Natura 2000 **Lasy Suchedniowskie** sporządzony został plany zadań ochronnych – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 Kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 (Dz.Urz.Woj.Święt. z 2014 r. poz. 1458 z dn. 30.04.2014 r.) wraz ze zmianami – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 24 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 (Dz.Urz.Woj.Święt. poz. 3297 z dn. 04.12.2014 r.).

Dla Obszaru Natura 2000 **Dolina Bobrzy** sporządzony został plany zadań ochronnych – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014 (Dz.Urz.Woj.Święt. z 2014 r. poz. 1415 z dn. 22.04.2014 r.), wraz ze zmianami – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014 (Dz.Urz.Woj.Święt. z 2014 r. poz. 3282 z dn. 02.12.2014 r.).

We wskazanych powyżej planach zadań ochronnych (PZO) zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, wskazania do zmian w istniejących planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń, niezbędne dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Występujące na terenie Gminy Strawczyn przedmioty ochrony objęte systemem Natura 2000, wskazane w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 oraz Dolina Bobrzy (kod PLH260014), zawiera poniższa tabela:

Tabela 13. Zagrożenia dla przedmiotów ochrony uwzględnionych w PZO na terenie gminy (źródło: <http://pzo.gdos.gov.pl/>)

Przedmiot ochrony	Zagrożenia (istniejące i potencjalne)
PZO Lasy Suchedniowskie (kod PLH260010)	
1065. Przeplatka aurinia	Zmiana sposobu uprawy (podsiewanie obcych gatunków; zamiana łąk na pola uprawne); Zaniechanie/brak koszenia; Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; Nawożenie/nawozy sztuczne Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Nagromadzenie materii organicznej; Eutrofizacja (naturalna); Zalesianie terenów otwartych; Zabudowa rozproszona; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych
Zgniotek cynobrowy 1086	usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;
Zagłębek bruzdkowany 4026	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; usuwanie martwych i umierających drzew; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;
Ponurek Schneidera 1920	usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;
Poczwarówka zwężona 1014	zmiana składu gatunkowego (sukcesja); zaniechanie / brak koszenia; spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	Zmiana sposobu uprawy; Intensyfikacja rolnictwa; Zaniechanie/brak koszenia Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; Wypas intensywny; Nawożenie/nawozy sztuczne; Zalesianie terenów otwartych Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) Nagromadzenie materii organicznej; Zalesianie terenów otwartych; Zabudowa rozproszona; Spowodowana przez człowieka zmiana stosunków wodnych
Wyżyny jodłowy bór mieszany 91P0	Przerzedzenie warstwy drzew; Usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych (wycinanie starszych drzewostanów); Problematiczne gatunki rodzime (zwójki)
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródłiskowe *91E0	Usuwanie martwych i umierających drzew; Przerzedzenie warstwy drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych (wycinanie starszych drzewostanów); Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Inne rodzaje praktyk leśnych; Problematiczne gatunki rodzime (bór europejski); Zatopienie
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 9170	Przerzedzenie warstwy drzew; Usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych (wycinanie starszych drzewostanów); Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)
Kwaśne buczyny 9110	Przerzedzenie warstwy drzew; Usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych (wycinanie starszych drzewostanów); Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)

Żyzne buczyny 9130	Przerzedzenie warstwy drzew; Usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych (wycinanie starszych drzewostanów); Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)
* Bory i lasy bagienne 91D0	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; przerzedzenie warstwy drzew; usuwanie martwych i umierających drzew; spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;
*Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7110	zmiana składu gatunkowego (sukcesja); spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria-Caricetea) 7140	spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410	Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie; zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); nagromadzenie materii organicznej; zaniechanie / brak koszenia; zalesianie terenów otwartych; intensywny wypas bydła;
PZO Dolina Bobrzy (kod PLH260014)	
Czerwończyk nieparek 1060	Zatopienie; zaniechanie / brak koszenia; zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; eutrofizacja (naturalna); Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; wypalanie; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); zmiana sposobu uprawy; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie;
* Bory i lasy bagienne 91D0	Brak zagrożeń i nacisków; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;
*Ciepolubne dąbrowy 91I0	eutrofizacja (naturalna); Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; pojazdy zmotoryzowane; Wandalizm; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; Drogi, ścieżki i drogi kolejowe; usuwanie martwych i umierających drzew;
*Ciepolubne, śródlądowe murawy napiaskowe 6120	pojazdy zmotoryzowane; eutrofizacja (naturalna); zabudowa rozproszona; nieciągła miejska zabudowa; inne typy zabudowy; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Wydobywanie piasku i żwiru; drogi, autostrady; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze;
*Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 91E0	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; przerzedzenie warstwy drzew; usuwanie martwych i umierających drzew; Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; Wandalizm; Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie; Tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie; nierodzące gatunki zaborcze; problematyczne gatunki rodzime;
*Murawy kserotermiczne 6210	zmiana składu gatunkowego (sukcesja); eutrofizacja (naturalna); zaniechanie / brak koszenia; zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; zabudowa rozproszona; nagromadzenie materii organicznej; pojazdy zmotoryzowane; nieciągła miejska zabudowa; Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych -ogólnie; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze;

Bóbr europejski (euroazjatycki) 1337	Brak zagrożeń i nacisków; pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie; regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia;
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 9170	przerzedzenie warstwy drzew; usuwanie martwych i umierających drzew; odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; Drogi, ścieżki i drogi kolejowe;
Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników 3260	Zamulenie; eutrofizacja (naturalna); zmiana składu gatunkowego (sukcesja); stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych; problematyczne gatunki rodzime; Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; Nawożenie /nawozy sztuczne/;
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	zaniechanie / brak koszenia; zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; Nawożenie /nawozy sztuczne/; nagromadzenie materii organicznej; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); zmiana sposobu uprawy; zabudowa rozproszona; zalesianie terenów otwartych;
Przeplatka aurinia 1065	zaniechanie / brak koszenia; Zatopienie; eutrofizacja (naturalna); zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; zmiana sposobu uprawy; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; wypalanie; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej;
Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion 3150	Odpady, ścieki; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; Zamulenie; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); eutrofizacja (naturalna); pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych; Wandalizm; Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie; Nawożenie /nawozy sztuczne/;
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria-Caricetea) 7140	zmiana składu gatunkowego (sukcesja); antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; Wydobywanie torfu;
Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi 2330	antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); eutrofizacja (naturalna); zabudowa rozproszona; Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; pojazdy zmotoryzowane; Wandalizm; Wydobywanie piasku i żwiru;
Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne 6430	antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; nierodzące gatunki zaborcze; zmiana składu gatunkowego (sukcesja); regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie;
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410	zmiana składu gatunkowego (sukcesja); zaniechanie / brak koszenia; Modyfikowanie funkcjonowania wód -ogólnie; antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; nagromadzenie materii organicznej; intensywny wypas bydła; zalesianie terenów otwartych;

Użytek ekologiczny, pomniki przyrody

Użytek ekologiczny Śródleśne Oczko Wodne

Użytek został ustanowiony w 2008 roku, jego powierzchnia wynosi 0,86 ha. Obiekt położony jest w obrębie otuliny Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego będącej Suchedniowsko-Oblęgorskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu torfowiska wysokiego i przejściowego stanowiącego otoczenie oczka wodnego oraz porastających torfowisko zbiorowisk roślinności bagienno-torfowiskowej z typowymi gatunkami: turzyca bagienna, turzyca pospolita, przygiętka biała, wełnianka pochwowata, rosiczka okrągłolistna oraz krzewinki: modrzewnica zwyczajna, żurawina błotna, bagno zwyczajne i borówka bagienna.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy występują 3 obiekty geologiczne uznane za pomniki przyrody nieożywionej:

- Usypisko głazów i blok skalny – obszar o długości ok. 40 m i szerokości 20 m, położony na stromym zboczu góry, pokryty licznymi głazami i blokami skalnymi. W górnej części bloki tworzą podłużne usypisko - niewielką grzędę skalną. W dolnej części głazowiska duży blok o rozmiarach: długość - 4,0 m, wysokość - 2,0 m, szerokość ok. 1,5 m. Bloki i głazy zbudowane są z dolnotriasowych piaskowców jasnoszarych, niekiedy różowawych lub beżowych o zróżnicowanym uziarnieniu. Pomnik znajduje się we wsi Kuźniaki.
- Odślonięcie geologiczne - Stare wyrobisko wgłębne o długości 65 m, szerokości 15- 20 m, głębokości do 3 m, stanowiące pozostałość dawnych prac badawczych i wydobywczych na terenie złoża barytu. Odślonięcie znajduje się we wsi Strawczynek.
- Skałki Św. Rozalii - ciąg naturalnych skałek zbudowanych z piaskowców dolnego triasu, czerwonych, nierównoziarnistych, miejscami żwirkowatych z doskonale widocznymi na ściankach skałek przekątnymi warstwowaniami rynnowymi. Pomnik położony jest na terenie rezerwatu „Perzowa Góra” we wsi Hucisko.

Rysunek 16. Lokalizacja użytku ekologicznego oraz pomników przyrody na terenie Gminy Stawczyn
(źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt, grzybów

Zakazy określono w art. 51 ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 poz. 2134, z późn. zm).

Cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz zakazy wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Strawczyn występuje szereg form ochrony przyrody.. Analiza spójności celów poszczególnych form ochrony przyrody występujących w gminie z celami wyznaczonymi w POŚ zostały przedstawione w tabeli 14. Wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska oraz zachowania cennych obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej.

Tabela 14. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody w gminie Strawczyn (źródło: opracowanie własne)

Obszar	Cel ochrony	Czy cel jest spójny z POŚ	Czy POŚ wpłynie na osiągnięcie celu ?
Rezerwat Perzowa Góra	ochrona i zachowanie odsłoneń piaskowca triasowego oraz wielogatunkowego drzewostanu z fragmentem żyznej buczyny na wzniesieniu Perzowa Góra	✓	✗
Rezerwat Barania Góra	ochrony i dla zachowania naturalnych wielogatunkowych zbiorowisk leśnych grądu i buczyny oraz ciekawej roślinności runa leśnego	✓	✗
Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy	ochrona unikatowych zasobów przyrodniczych regionu świętokrzyskiego oraz licznych obiektów Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego	✓	✗
Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu (S-OOChK)	Ochrona ze względu na unikalny krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem	✓	✗
Konecko-Łopuszański Obszar Chronionego Krajobrazu (K-ŁOChK)	Ochrona ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem	✓	✗
Lasy Suchedniowskie (kod PLH260010)	ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory	✓	✗
Dolina Bobrzy (kod PLH260014)	ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory	✓	✗
Użytek ekologiczny Śródleśne Oczko Wodne	ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej	✓	✗
Pomniki przyrody	Ochrona cennych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej	✓	✗

3.2 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Celem projektu POŚ dla Gminy Strawczyn jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz Gminy Strawczyn w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla Gminy Strawczyn przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Gminy Strawczyn może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawania odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla Gminy Strawczyn będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych.

Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, niemniej wiąże się z szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy).

Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla Gminy Strawczyn z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

4.1 DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustoszczeniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regim (1987r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020 zawiera priorytety tematyczne, w tym między innymi priorytet „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

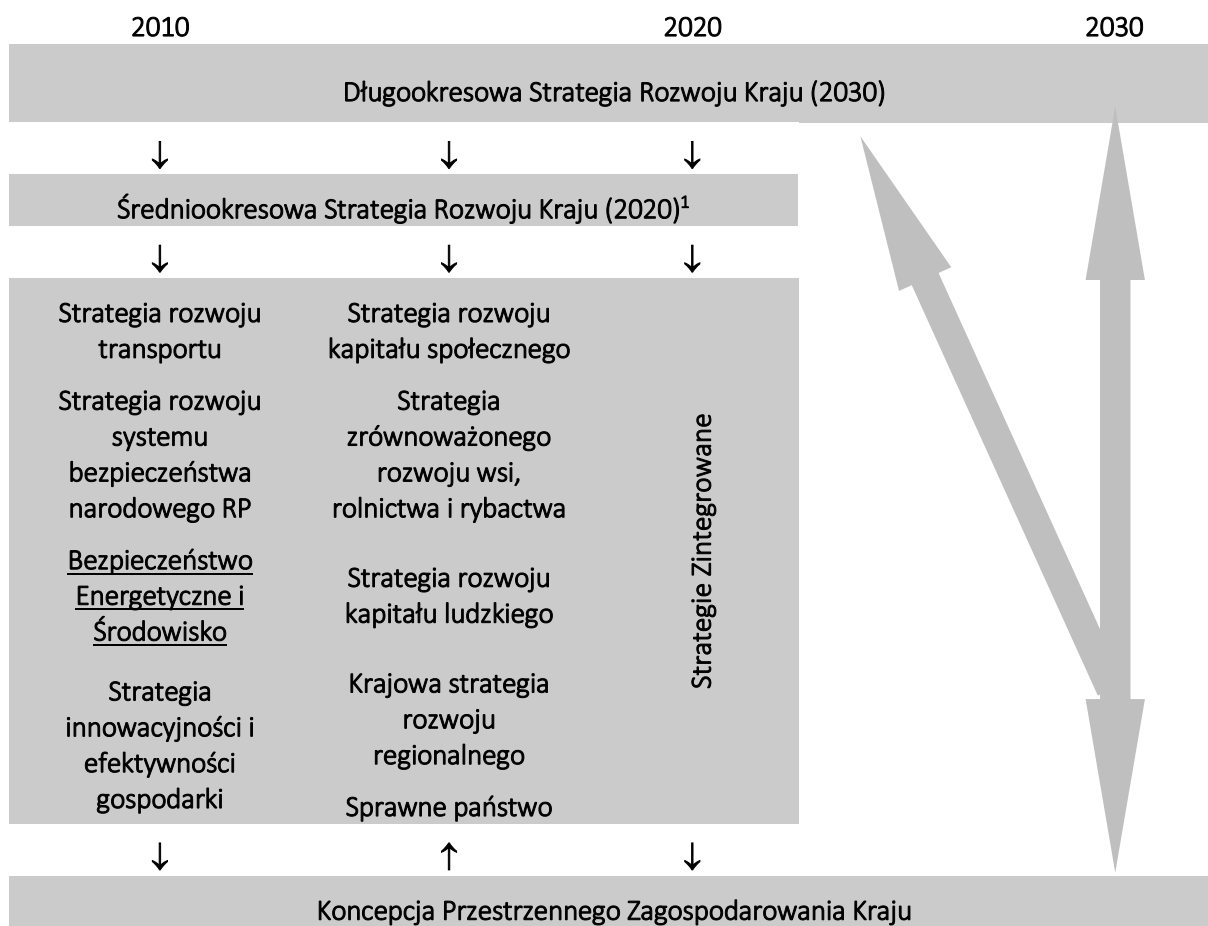
Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej

Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej zawiera, między innymi, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. w UE w przypadku, gdyby uzyskano światowe porozumienie co do redukcji gazów cieplarnianych.

4.2 DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.

Strategia BEiŚ jest jedną z 9 zintegrowanych strategii rozwoju. Z jednej strony uszczegóławia zapisy średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020) w dziedzinie energetyki i środowiska, z drugiej zaś, stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i innych programów rozwoju, które staną się elementami systemu realizacji BEiŚ. Ponadto w związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej, BEiŚ koresponduje z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi przede wszystkim w dokumencie Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (wpisując się także w jej kluczowe inicjatywy przewodnie) oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego. BEiŚ stanowi zatem ramy strategiczne dla dalszych prac programowych i wdrożeniowych, dotyczących w szczególności zagadnień adaptacji do zmian klimatu, ochrony zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego, jak również bezpieczeństwa i efektywności energetycznej. Strategia BEiŚ służy również określeniu celów i kierunków działań nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

Rysunek 18. Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym (źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko)

Głównym celem strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2015

Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; dokument utracił swoją moc Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. z dnia 15 marca 2017 r. poz. 260).

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Cele nadrzędne dokumentu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Cele określone w dokumentach osiągane będą poprzez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i lokalnym, finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014

Celem KPGO 2014 oraz WPGO jest wprowadzenie w Polsce efektywnego systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Cele nadrzędne to:

- przerwanie powiązania pomiędzy rosnącą ilością odpadów a wzrostem gospodarczym oraz kładzenie nacisku na zapobieganie powstawaniu odpadów i na ponowne ich użycie,
- zwiększenie udziału odzysku, a w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych, oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju jest dokumentem planistycznym opracowywanym w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- niepogarszanie stanu części wód,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych,
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

W związku z przekroczeniami substancji priorytetowych wykrywanych w wodach, dla których źródłem pochodzenia jest ich emisja do atmosfery, jako jednostkę odpowiedzialną za realizację działania obejmującego weryfikację POŚ dla gmin wskazano te gminy, których obszar pokrywa się powierzchniowo z obszarem JCWP, na której zidentyfikowano tego typu przekroczenia.

4.3 DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE I LOKALNE

Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025 został opracowany w celu realizacji polityki ekologicznej prowadzonej przez państwo, a opartej na polityce ekologicznej Unii Europejskiej.

Cele strategiczne i operacyjne przedstawiono w podziale na obszary interwencji:

Zasoby przyrodnicze

Cel strategiczny: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa.

Cele operacyjne:

- Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i geologicznej,
- Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo,
- Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa.

Zasoby wodne i gospodarka wodna

Cel strategiczny: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód.

Cele operacyjne:

- Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
- Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej,
- Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z zasobami wodnymi.

Powietrze atmosferyczne

Cel strategiczny: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim.

Cele operacyjne:

- Redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy do 1 MW,
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych,
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych,
- Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza,
- Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu,
- Zwiększenie roli planowania przestrzennego w ochronie powietrza,
- Osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia.

Odnawialne źródła energii

Cel strategiczny: Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii.

Cele operacyjne:

- Zwiększenie zastosowania instalacji do produkcji energii z OZE.

Klimat akustyczny

Cel strategiczny: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim.

Pola elektromagnetyczne

Cel strategiczny: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Gospodarka odpadami

Cel strategiczny: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa.

Cele operacyjne:

- Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- Wzrost selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego oraz osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku tych odpadów,
- Koordynacja gospodarki odpadami w województwie i edukacja ekologiczna,
- Wzrost masy odpadów zagospodarowanych na cele energetyczne.

Zasoby geologiczne

Cel strategiczny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cel operacyjny:

- Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z ich eksploatacją.

Poważne awarie przemysłowe

Cel strategiczny: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

Lasy

Cel strategiczny: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

Cel operacyjny:

- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Gleby

Cel strategiczny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

Cele operacyjne:

- Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb,
- Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
- Ochrona gleb w kontekście zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia wyznacza następującą misję: podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Celem generalnym jest: wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cele warunkujące:

Cel 1: Przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa

Cel 2: Rozwój zasobów ludzkich

Cel 3: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury

Cel 4: Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa

Cel 5: Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej

Cel 6: Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Pod względem niniejszego opracowania istotny jest cel nr 3: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury. Wśród priorytetów i kierunków działań tego celu znajduje się:

Priorytet: Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych.

Kierunki działań:

- racjonalizacja wykorzystania i ochrona istniejących zasobów wodnych,
- modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury przeciwpowodziowej, rozwój regionalnego systemu małej retencji wodnej,
- rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo,
- powiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie gruntów,
- ochrona różnorodności biologicznej, w szczególności realizacja działań związanych z ustanowieniem obszarów sieci NATURA 2000,
- ekologizacja rolnictwa oraz wdrożenie programów rolno-środowiskowych w wyznaczonych strefach priorytetowych,
- rozwój proekologicznej infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych i ich otulinach,
- ochrona zasobów kopalin i dziedzictwa geologicznego,
- ewidencjonowanie i usuwanie wyrobów azbestowych,
- monitoring środowiska i budowa systemu informacji środowiskowej,
- edukacja ekologiczna.

Aktualizacja programu ochrony powietrza dla strefy województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych.

Głównym celem Programu jest poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego, by osiągnąć właściwe standardy. Równie istotne jest także osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza. W dokumencie wskazano przyczyny powstawania przekroczeń substancji w powietrzu w strefach oraz określono kierunki i działania naprawcze, których realizacja ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza. Zakres dokumentu obejmuje analizy jakości powietrza dla substancji takich jak :

- pył zawieszony PM₁₀
- pył zawieszony PM_{2,5}
- B(a)P.

Celem długoterminowym Programu jest:

Poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego w celu osiągnięcia właściwych standardów, a także krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza.

Kierunki działań naprawczych:

- Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł o małej mocy do 1 MW
- Redukcja emisji zanieczyszczeń z transportu
- Ograniczenie emisji przemysłowej
- Planowanie przestrzenne
- Edukacja ekologiczna.

Ponadto w ramach Programu wyznaczono działania o charakterze regulacyjnym określające zakazy, nakazy i działania kontrolne w celu poprawy jakości powietrza.

Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016-2022

Plan gospodarki odpadami dla województwa określa analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami w ramach odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych oraz odpadów pozostałych. Dokument określa również cele w zakresie gospodarki odpadami, kierunki działań w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami oraz harmonogram planowanych czynności.

Nadrzędne cele w zakresie gospodarki odpadami:

- Ochrona środowiska;
- Zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zrównoważony rozwój województwa;
- Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.

Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020

Strategia rozwoju to wyraz zintegrowanego planowania społeczno-gospodarczego, przestrzennego i ekologicznego. W ujęciu ogólnym oznacza ona sposób osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie rozwojem.

Strategia wyznacza 3 cele strategiczne:

CEL I: ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH I INSTYTUCJONALNYCH

CEL II: OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA, PRZESTRZENI I DÓBR KULTURY

CEL III: ROZWÓJ GOSPODARCZY ORAZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Pod względem niniejszego opracowania istotny jest cel nr 2: Ochrona i racjonalne wykorzystanie środowiska, przestrzeni i dóbr kultury. Wśród celów operacyjnych tego celu znajduje się:

- I.1. Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego.
- II.2. Rozwój i promocja turystyki oraz tworzenie i modernizacja infrastruktury kulturowej i turystycznej.
- II.3. Opracowanie i wdrożenie skutecznej kampanii promocyjnej dla potencjalnych inwestorów i turystów.
- II.4. Wspieranie rewitalizacji w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym na obszarach miejskich i wiejskich .

Program ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2025

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez powiat kielecki polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami dokumentów strategicznych i programowych. Program stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu powiatu.

Ochrona powietrza i klimatu

Cel średniookresowy: Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez sukcesywną redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Kierunek interwencji:

- Ograniczenie emisji niskiej,
- Wzrost wykorzystania energii odnawialnej,
- Poprawa warunków drogowych zmniejszenie emisji komunikacyjnej.

Ochrona przed hałasem

Cel średniookresowy: Podniesienie komfortu akustycznego mieszkańców powiatu.

Kierunek interwencji:

- Zwiększenie komfortu jazdy i usprawnienie ruchu,
- Ograniczenie hałasu komunikacyjnego,
- Ograniczenie poziomu hałasu wewnątrz obiektów,
- Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel średniookresowy: Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego.

Kierunek interwencji:

- Kontrola źródeł PEM,
- Ochrona zdrowia mieszkańców.

Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Cel średniookresowy: Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi i suszy.

Kierunek interwencji:

- Ochrona mienia i mieszkańców przed zagrożeniem powodziowym.

Gospodarka wodno-ściekowa

Cel średniookresowy: Ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych oraz powierzchniowych.

Kierunek interwencji:

- Zmniejszenie zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych,
- Wyeliminowanie skażenia wód powierzchniowych i podziemnych ściekami komunalnymi,
- Poprawa zaopatrzenie mieszkańców w wodę przeznaczoną do spożycia.

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel średniookresowy: Ochrona zasobów złóż przez oszczędne i zrównoważone gospodarowanie

Kierunek interwencji:

- Prowadzenie kontroli podmiotów, które uzyskały koncesję na wydobywanie kruszywa ze złóż o powierzchni do 2 ha i wielkości wydobycia nieprzekraczającej 20 tys. m³ na rok.

Ochrona gleb

Cel średniookresowy: Ochrona gleb.

Kierunek interwencji:

- Poprawa jakości gleb na terenie powiatu

Gospodarowanie odpadami

Cel średniookresowy: Racjonalna gospodarka odpadami.

Kierunek interwencji:

- Redukcja masy odpadów i ograniczenie ich uciążliwości dla środowiska,
- Kontrola jakości gospodarki odpadami,
- Poprawa czystości środowiska,
- Zwiększenie masy odpadów poddawanych przetwarzaniu.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel średniookresowy: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych.

Kierunek interwencji:

- ochrona zasobów przyrodniczych powiatu

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cel średniookresowy: Zwiększenie lesistości.

Kierunek interwencji:

- Zrównoważony rozwój lasów.

Substancje chemiczne w środowisku i poważne awarie

Cel średniookresowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Kierunek interwencji:

- Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców i bezpieczeństwa ekologiczno-przyrodniczego powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Strawczyn na lata 2015-2025

Strategia wyznacza następującą wizję i misję rozwoju Gminy Strawczyn:

WIZJA: Gmina Strawczyn atrakcyjnym miejscem zamieszkania tworzącym możliwości do wzrostu dochodów uzyskiwanych przez mieszkańców.

MISJA: Zapewnienie przestrzeni przyjaznej rodzinie wraz z tworzeniem warunków do harmonijnego rozwoju aktywności społecznych i gospodarczych pozwala osiągnąć wysoki poziom życia mieszkańców. W Strategii przedstawiono 3 główne cele oraz towarzyszące im cele strategiczne oraz działania priorytetowe:

CEL 1: Gmina aktywnych społecznie mieszkańców

Cel strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej

CEL 2: Gmina przedsiębiorczych mieszkańców

Cel strategiczny 1: Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego

Cel strategiczny 2: Zbudowanie wizerunku turystycznego gminy

CEL 3: Gmina przyjaznym miejscem do mieszkania

Cel strategiczny: Tworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych

Pod względem niniejszego opracowania najbardziej istotny jest cel nr 3, gdzie wśród działań priorytetowych wskazano na ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń i ochronę środowiska naturalnego.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strawczyn

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Strawczyn do 2020 r. jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Celami strategicznymi Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strawczyn są:

- Redukcja emisji dwutlenku węgla o 1,19 % w stosunku do roku bazowego 2013, co stanowi wartość 5 407,99 Mg CO₂.
- Redukcja zużycia energii finalnej na terenie gminy 6,94 % w stosunku do roku bazowego 2013, co stanowi wartość 15 804,26 MWh.
- Zwiększenie udziału OZE na terenie gminy o 1,19 % w stosunku do roku bazowego 2013, co stanowi wartość 1 076,09 MWh.

Cele strategiczne te będą realizowane przez niżej wymienione cele szczegółowe:

- Wdrożenie systemu efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Strawczyn,
- Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych (20 km),
- Wymiana energooszczędnej oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej,
- Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z audytami energetycznymi (4 budynki),
- Budowa przyłączy gazu dla domów jednorodzinnych na terenie Gminy Strawczyn (gazyfikacja gminy),
- Rozwój rozproszonych źródeł energii – małe instalacje fotowoltaiczne (10 instalacji),
- Rozwój rozproszonych źródeł energii – mikro instalacje fotowoltaiczne (50 instalacji),
- Rozwój rozproszonych źródeł energii – kolektory słoneczne (100 instalacji),
- Ograniczenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych – wymiana kotłów,
- Termomodernizacja budynków, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych budynków mieszkalnych wraz z audytami energetycznymi (250 budynków).

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

5.1 MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne (których realizacja wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych i/lub prac związanych z zagospodarowaniem terenu) jak i nieinwestycyjne (np. edukacyjne, promocyjne) wyznaczone do realizacji w ramach poszczególnych celów w POŚ. Określenie zmian stanu środowiska w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w POŚ przy braku dokładnych lokalizacji oraz kwestii dotyczących ich skali lub technologii, w jakich zostaną wykonane, oddziaływania przedstawiono jako potencjalne. Jedynie dla zadań przedstawionych w rozdziale 5.3 wskazano miejsca realizacji zaplanowanych działań.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań.

Mając powyższe na uwadze, poniżej, w odniesieniu do zadań wymienionych w POŚ scharakteryzowano jedynie typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją tychże zadań.

Ocenę i identyfikację oddziaływań na środowisko poszczególnych działań ujętych w POŚ dokonano w tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Realizacja działań określonych w POŚ będzie dotyczyć wszystkich komponentów środowiska oraz działań o charakterze monitoringowym i systemowym (np. edukacja ekologiczna). W macierzy oddziaływań środowiskowych dokonano oceny wszystkich działań, w dalszej części opracowania przeanalizowano natomiast zadania, które mają charakter inwestycyjny i potencjalnie mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko.

W macierzy oddziaływania na środowisko podzielono na trzy grupy i oznaczono następującymi kolorami lub symbolami:

Sposób oddziaływania	Rodzaj oddziaływania	Czas oddziaływania
 pozytywne	B bezpośrednie	1 stałe
 negatywne	P pośrednie	2 długoterminowe
 neutralne	W wtórne	3 średnioterminowe
 negatywne (etap budowy) / pozytywne (etap eksploatacji)	S skumulowane	4 krótkoterminowe
		5 chwilowe

Poza prognozowanym oddziaływaniem planowanych inwestycji na środowisko należy również określić ich wpływ na życie i zdrowie ludzi. W większości przypadków malejąca presja na różne komponenty środowiska powoduje, że pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w znacznym stopniu uzależniony jest od poszczególnych komponentów środowiska. Zanieczyszczenia powietrza oraz hałas są bardzo istotne dla zdrowia ludzi, dlatego też należy zwracać szczególną uwagę na te elementy. Realizacja ustaleń POŚ przyczyni się głównie do polepszenia warunków życia ludzi. Kilka z zadań może mieć krótkotrwały negatywny wpływ (zwykle na etapie budowy/prac modernizacyjnych) na wodę, krajobraz, klimat akustyczny oraz bioróżnorodność, lecz w stosunku do ogółu, jest to niewielki odsetek i prawdopodobnie zostanie zrekompensowany poprzez realizację pozostałych zadań.

Ocena została dokonana na podstawie stymulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

Obszary Natura 2000, Różnorodność biologiczna, Ludzie, Zwierzęta, Rośliny, Woda, Powietrze, Powierzchnia ziemi, Krajobraz, Klimat, Zasoby naturalne, Zabytki, Dobra materialne.

Tabela 15. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne)

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA
Obszar interwencji: powietrze atmosferyczne												
Cel: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim												
Kierunek interwencji: Redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy do 1 MW												
Ograniczenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych – wymiana kotłów			P2	B3	B2				B3	P2	P2	P2
Termomodernizacja budynków, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, budynków mieszkalnych wraz z audytami energetycznymi			P2	B2	B1				B1	B1	P2	P2
Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	P1	P1	P2	B1	B1		P2		B2	B2	P1	P1
Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego			P3	P2	B2				P2	P3	P1	P1
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych												
Przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, utwardzenie dróg i poboczy.	B5/P1	B5/P1		P2	B5/B2	B5/B2			P2	B4/B1	P2	P2
Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych.	B5/P1	B5/P1		P1	B5/B2	B5/B2			P2	B4/B1	P1	P1
Kierunek interwencji: Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza												
Prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej, szkodliwości ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery i odnawialnych źródeł energii.			B2	P2	B3		P2		P2	B2	P2	P2
Informowanie społeczeństwa o jakości powietrza.				B1	B2				P2	B2	P2	P2
Obszar interwencji: klimat akustyczny												
Cel: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim												
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Strawczyn												
Przebudowa dróg krajowych, powiatowych, gminnych na terenie Gminy Strawczyn	B5/P1	B5/P1	B5/B1	B5/B1	B5/B1	B5/B1				B5/B1	B5/B1	B5/B1

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA
Edukacja w zakresie szkodliwości hałasu i promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji hałasu (np. promowanie ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego).	P1	P2	P2	P2	P2	B1				B1	P1	P1
Obszar interwencji: promieniowanie elektromagnetyczne												
Cel: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym												
Kierunek interwencji: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym												
Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM			P2							P2	P1	P1
Obszar interwencji: zasoby wodne i gospodarka wodna												
Cel: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód												
Kierunek interwencji: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych												
Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych	B1	P1								B1	P2	P2
Budowa, przebudowa, remont lub modernizacja sieci wodociągowej.	B4/B1	B4/B1								B4/B2	P1	P2
Remont, modernizacja, przebudowa, rozbudowa ujęć wody i stacji uzdatniania wody.	B4/B1	B5/B1								B4/B1	P2	P2
Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych oraz odprowadzenia oczyszczonych ścieków	B4/B1	B4/B1								B5/B1	P1	P1
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.	B4/B1	B4/B1								B4/B1	P3	P1
Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych.	B2	P2	P3				P2		P2	B2	P1	P1
Obszar interwencji: gleby												
Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu												
Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb												
Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony gleb	P3	B2	P2						P2	B3	P2	P2

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA
Obszar interwencji: gospodarka odpadami												
Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój												
Kierunek interwencji: Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania												
Osiągnięcie 30% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2018 roku, a do roku 2020 – 50% wagowo.	P2	P1	P3		P1				P3	B1	P1	P2
Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	P2	P1	P3						P3	B1	P1	P2
Kontynuacja zadań związanych z zapobieganiem powstawaniu dzikich wysypisk i likwidacją istniejących.	B1	P1	B3							B2	P1	P2
Realizacja pozostałych zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, według harmonogramu zawartego w aktualnym planie gospodarki odpadami województwa świętokrzyskiego.	P2	P1	P3						P3	B1		
Kontynuacja edukacji w zakresie selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.	B2	P1	P3						P3	B1	P1	P2
Kierunek interwencji: Koordynacja gospodarki odpadami w województwie i edukacja ekologiczna												
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	B2	P1	P3						P3	B1	P1	P2
Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze												
Cel: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej Gminy Strawczyn												
Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i geologicznej												

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA
Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych.	P3	P3	P3	P2					B2	P3	B2	P2
Zintensyfikowanie pozyskania środków finansowych na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu.	P3	B3	B2	P3	P2					B2	B2	B2
Kierunek interwencji: Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych gminy												
Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej	P1	P2	P2	P1	B1					B1	P2	P2
Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa.			B2								B1	B1
Kierunek interwencji: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej												
Uwzględnianie w planach urządzenia lasu działań związanych z przebudową drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem, a także mających na celu zwiększanie różnorodności biologicznej w lasach.		P2	B1		P2		B2			B2	B1	B1
Obszar interwencji: Poważne awarie przemysłowe												
Cel: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii												
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii												
Prowadzenie szkoleń i instruktażu z zakresu sposobu zachowania się w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	P2	P2	P2	P3	B2				P2	B1	P2	P1

5.2 DZIAŁANIA INWESTYCYJNE ORAZ MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW Z DNIA 9 LISTOPADA 2010 R. W SPRAWIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO.

Ocena wpływu na środowisko działań zawartych w POŚ ma charakter stosunkowo szeroki i ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są przewidywalne dla danego typu zadań. Dokument ten wykazuje duży poziom ogólności, często bez wyznaczania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie wskazując cel i kierunek rozwoju.

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2016 poz. 71) dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w POŚ wg podziału w powyższych aktach prawnych.

Zgodnie z ww. rozporządzeniami, ze względu na swój charakter żadne z działań ujętych w POŚ nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Cześć wyznaczonych zadań po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zadaniami tymi są:

- uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej:
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 68 – rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 77 – instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 *Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne*;
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 79 – sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków;
- zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej:
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 60 – drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 oraz obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg oraz obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;
- wspieranie przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii:
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 5 – elektrownie wodne;
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 6 – instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5:
    - a) lokalizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, z wyłączeniem instalacji przeznaczonych wyłącznie do zasilania znaków drogowych i kolejowych, urządzeń sterujących lub monitorujących ruch drogowy lub kolejowy, znaków nawigacyjnych, urządzeń oświetleniowych, billboardów i tablic reklamowych;
    - b) o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m;

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 52 – zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;

b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w punkcie a.

Powyższa klasyfikacja przedsięwzięć będzie możliwa do potwierdzenia dopiero po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania przedsięwzięcia zgodnie z kryteriami w ww. rozporządzeniach. Zadania polegające na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych oraz przygotowaniu terenów mogą wyznaczać ramy do realizacji inwestycji, które mogą spełnić kryteria klasyfikacji przedsięwzięć (§ 3 ust. 1. pkt 52 i 53) w ww. rozporządzeniach.

Powyższa klasyfikacja ma charakter orientacyjny. Dokładne zakwalifikowanie projektów będzie możliwe dopiero po ustaleniu rodzaju, lokalizacji lub powierzchniowej skali wielkości inwestycji wpisujących się w cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ.

Wśród proponowanych od realizacji działań w ramach POŚ, zadania inwestycyjne to przede wszystkim:

- przebudowa dróg (głównie dobudowa chodników);
- budowa ścieżek rowerowych;
- działania związane gospodarką wodno – ściekową;
- działania związane z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii;
- działania związane z termomodernizacją budynków.

Wpływ realizacji działań inwestycyjnych na środowisko opisano w rozdziale 5.4.

5.3 LOKALIZACJA DZIAŁAŃ POŚ

Spośród wszystkich działań wyznaczonych w POŚ wyodrębniono zadania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne, bądź negatywne skutki. Działania inwestycyjne zostały opisane w punkcie 5.2. W związku z długookresowym i ogólnym charakterem dokumentu POŚ na chwilę sporządzania dokumentu nie jest znana lokalizacja większości działań.

Na terenie Gminy Strawczyn w ramach niniejszego dokumentu zgłoszono, iż planuje się wykonanie następujących działań:

1. Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach

- przebudowa miejsc parkingowych przy Zespole Placówek Oświatowych w Strawczynie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 748;
- budowa chodników przy:
  - drodze wojewódzkiej nr 786 od km 98+635 do km 99+170 w miejscowości Ruda Strawczyńska;
  - drodze wojewódzkiej nr 786 od km 0+000 do km 0+570 w miejscowości Ruda Strawczyńska i Strawczyn;
  - drodze wojewódzkiej nr 786 od km 4+800 do km 5+300 w miejscowości Strawczynek;

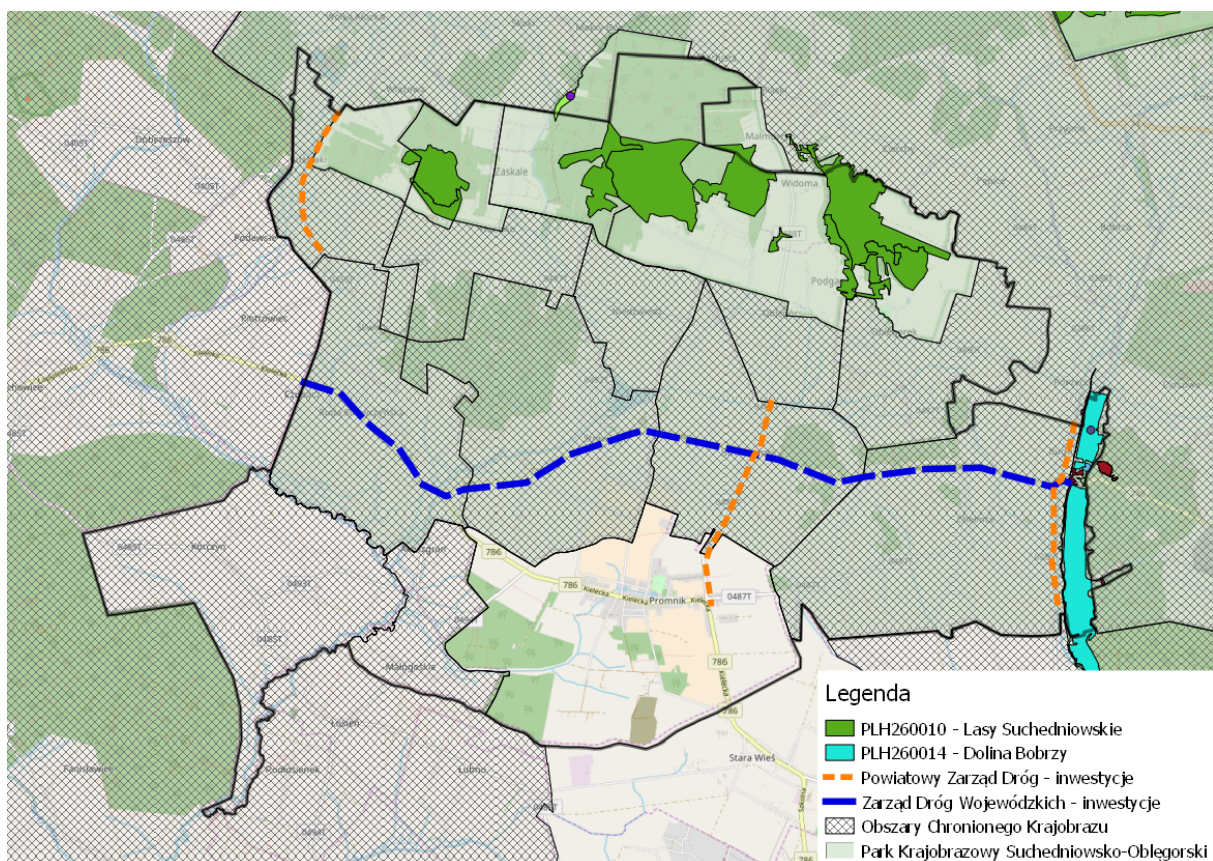
- drodze wojewódzkiej nr 786 od drogi powiatowej 0487T (ul. Turystyczna) do drogi gminnej ul. Kościelna w m. Chełmce;
- drodze wojewódzkiej nr 786 od 8+597 do mostu na rzece Bobrza w miejscowości Bugaj.

2. Powiatowego Zarządu Dróg w Kielcach

- budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 0450T w msc. Kuźniaki;
- budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 0286T w msc. Bugaj ul. Słoneczna;
- przebudowa drogi powiatowej nr 0488T w msc. Strawczynek i Promnik.

W ramach POŚ wyznaczono działanie związane z budową ścieżek rowerowych, ich lokalizacja jest przewidziana w ramach istniejących już leśnych ścieżek oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych przewidzianych do przebudowy. Ścieżki te, nie będą przebiegały, a tym samym oddziaływały, na miejsca występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka.

Na poniższej mapie przedstawiono jedynie planowaną lokalizację działań związanych z przebudową dróg powiatowych oraz gminnych względem form ochrony przyrody.

Rysunek 19. Lokalizacja działań związanych z przebudową dróg powiatowych oraz gminnych względem form ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne)

Jak wynika z powyższej mapy działania związane z przebudową dróg, dobudową chodników oraz budową ścieżek rowerowych będą prowadzone poza obszarami występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Prace, które są planowane najbliżej jednego z chronionych siedlisk (Dolina Bobrzy), przeprowadzane będą w ciągu istniejącej drogi wojewódzkiej nr 786 od 8+597 do mostu na rzece Bobrza oraz w ciągu drogi ul. Słonecznej w miejscowości Bugaj.

5.4 WPŁYW REALIZACJI PROJEKTU NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY ŚRODOWISKA

Realizacja zadań POŚ nie będzie oddziaływać negatywnie zarówno na obszarowe (w tym Natura 2000) jak również indywidualne formy ochrony przyrody (pomniki przyrody). Prognozuje się, iż zadania w projektowanym dokumencie nie wpłyną na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Działania ujęte w projektowanym opracowaniu nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości. Działania przewidziane w ramach POŚ realizowane będą na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie w związku z czym żadne z zaplanowanych zadań nie będzie znacząco oddziaływać na obszary cenne przyrodniczo.

Wpływ działań POŚ dla Gminy Strawczyn na poszczególne komponenty:

WPŁYW NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW CHRONIONYCH (W TYM NA OBSZARY NATURA 2000) ORAZ DROŻNOŚĆ KORYTARZY EKOLOGICZNYCH

Na obszarze gminy występują obszary oraz gatunki roślin i zwierząt cenne przyrodniczo, dlatego należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów projektowanego dokumentu.

Prognozuje się pozytywny wpływ dokumentu na stan środowiska na terenie Gminy Strawczyn, ze względu na działania wprost ukierunkowane na utrzymanie lub poprawę stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków (przede wszystkim jako realizacja zadań określonych w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz planach ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych). Pośrednie oddziaływanie będą miały zadania związane z poprawą jakości powietrza. Bezpośrednie pozytywne oddziaływania na świat przyrodniczy będzie miało zadanie związane z kontynuowaniem inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa oraz z zachowaniem i odtwarzaniem właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych. Działania wspomagające dotyczyć będą edukacji ekologicznej w zakresie ochrony gleb, kontynuacji zadań związanych z zapobieganiem powstawaniu dzikich wysypisk i likwidacją istniejących oraz wszelkie zadania związane z poprawą jakości powietrza. Pozytywne oddziaływanie na przyrodę na terenie gminy będzie miało także zadanie związane z uwzględnianiem w planach urządzenia lasu działań związanych z przebudową drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem, a także mających na celu zwiększanie różnorodności biologicznej w lasach. Ponadto zintensyfikowanie pozyskania środków finansowych na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu, powinno również przyczynić się do zachowania różnorodności gatunkowej i zapewnienia ciągłości korytarzy migracyjnych gatunków.

Pozytywny wpływ na jakość siedlisk i organizmów związanych z dolinami rzecznyymi i środowiskiem wodnym będą miały także działania związane z rozwojem infrastruktury komunalnej w zakresie oczyszczania ścieków. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie ze względu na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową (np. rozbudowa sieci kanalizacyjnej), poprawą jakości powietrza oraz niektórymi działaniami z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Rezultatem tych działań powinno być zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Poprzez utrzymanie walorów przyrodniczych oraz powiększenie areалу powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą również klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Potencjalne oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą wiązały się z realizacją planowanych inwestycji, m.in. związanych z modernizacją i rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz podłączeniem nowych odbiorców, produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii, rozwojem budownictwa pasywnego i energooszczędnego, zapewnieniem sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych, przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, budowa tras rowerowych. Oddziaływania te, będą głównie dotyczyły zajmowania terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Na terenie Gminy Strawczyn w ramach niniejszego dokumentu zgłoszono, iż planuje się wykonanie następujących działań przez ŚZDW oraz PZD w Kielcach w zakresie przebudowy jednej drogi oraz dobudowania chodników w ciągu dróg wojewódzkich i powiatowych. W ramach POŚ wyznaczono działanie związane z budową ścieżek rowerowych, ich lokalizacja jest przewidziana w ramach istniejących już leśnych ścieżek oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych przewidzianych do przebudowy. Ścieżki te, nie będą przebiegały, a tym samym oddziaływały, na miejsca występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. Dla tych zadań nie przeprowadzano postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W odniesieniu do przebudowy dróg zidentyfikowano możliwe do wystąpienia potencjalne negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z etapem ich realizacji, jak zaburzenie stosunków wodnych wskutek osuszenia gruntu, przekształcenia powierzchni ziemi, zajmowanie powierzchni, niszczenie struktury gleby, pogorszenie jakości powietrza (emisja pyłów).

Natomiast negatywne oddziaływania na środowisko podziemnych sieci przesyłowych związane są praktycznie wyłącznie z etapem ich budowy (z wyjątkiem sytuacji awaryjnych). Dotyczy to w szczególności zaburzenia stosunków wodnych oraz przekształcenie powierzchni ziemi.

Grupą działań o zidentyfikowanym możliwym negatywnym wpływie na różnorodność biologiczną, gatunki roślin, zwierząt oraz korytarze ekologiczne są inwestycje w ramach rozwoju OZE. Należy pamiętać, iż na obszarach objętych ochroną prawną przed wykonaniem inwestycji należy uzyskać odpowiednie decyzje oraz spełniać warunki związane z ograniczeniami i zakazami panującymi w poszczególnych formach ochrony przyrody. Potencjalny negatywny wpływ na „ptasie” obszary Natura 2000 będzie miała budowa farm wiatrowych. Wykluczone jest stawianie wiatraków na terenach chronionych, na przeważającej części Gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu oraz inne formy ochrony.

W związku z przepisami wyznaczonymi w ustawie z dnia 20 maja 2016 roku o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych ograniczenia dla lokalizacji elektrowni wiatrowych przede wszystkim mogą wynikać z obowiązku zachowania wskazanych w ustawie odległości elektrowni od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszkalnych.

Jednak w przyszłości na terenie gminy planuje się lokalizację pojedynczych mikroelektrowni wiatrowych o mocy do 100 W czy instalacji o mocy od 100 W do 50 kW. Inwestycje należy tak lokalizować, aby w jak najmniejszym stopniu ingerowały i oddziaływały na tereny chronione i występujące w ich zasięgu zwierzęta oraz należy uwzględnić trasy migracyjne gatunków ptaków oraz nietoperzy (należy wykonać odpowiedni monitoring przedrealizacyjny). Farmy wiatrowe mogą zaburzyć lokalne ekosystemy poprzez stwarzanie dla przelatujących ptaków i nietoperzy śmiertelnych pułapek.

Budowa małych elektrowni wodnych może wiązać się z przerwaniem ciągłości ekologicznej w korytach cieków, uszkodzeniem roślinności wodnej oraz zmianą reżimu hydrologicznego. W ramach wykonywania działań szczególną uwagę należy zwrócić na potrzeby siedliskowe ryb oraz ich migracje (stosowanie przepławek, odpowiedni dobór terminów realizacji inwestycji).

Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble, kopciuszki). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na gatunki zwierząt może wystąpić w przypadku działań z zakresu termomodernizacji i remontów obiektów, wdrażania rozwiązań dla energetyki prosumenckiej (np. montaż paneli solarnych na dachach). Podczas realizacji ww. działań może dochodzić do płoszenia lub zamurowywania gniazdujących tam ptaków, a także hibernujących nietoperzy. Przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*), w obrębie modernizowanych obiektów. W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prace prowadzić poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ww. ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych. W obrębie budynków, dla których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na obiektach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 14 kwietnia 2004 r. wymagają zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoji ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku.

Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Biorąc pod uwagę położenie gminy Strawczyn, poza terenem korytarzy ekologicznych, należy stwierdzić, iż zapisy POŚ neutralnie oddziałują na ich drożność.

Realizacja POŚ nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo. Podczas realizacji zadań nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych. Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji. Przy planowaniu poszczególnych inwestycji należy uwzględniać zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody.

Zidentyfikowane oddziaływanie negatywne niektórych zadań nie musi wystąpić, gdy zostaną uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wprowadzi się działania minimalizujące i kompensujące. Oddziaływanie wybranych zadań nie wykazuje bezpośredniego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000). Działania przewidziane w ramach POŚ realizowane będą na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie w związku z czym żadne z zaplanowanych zadań nie będzie znacząco oddziaływać na obszary cenne przyrodniczo.

WPŁYW NA OCHRONĘ ZDROWIA ORAZ WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Biorąc pod uwagę, że zadania określone w POŚ są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniają obszary (tj.: dobrobyt gospodarczy, równowagę społeczną oraz zdrowe środowisko życia) pozytywne oddziaływania na zdrowie i życie jego mieszkańców są prognozowane we wszystkich działaniach. Działania w zakresie głównych komponentów środowiska wpłyną pozytywnie na podniesienie standardu życia ludzi. Powietrze, w którym będzie mniej zanieczyszczeń znacznie poprawi zdrowie i jakość życia ludności, wpłynie na to m.in.:

- ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii;
- zwiększeniem efektywności energetycznej;
- termomodernizacja.

Na zdrowie ludzi pozytywnie oddziaływać będą działania w sektorze gospodarki wodno - ściekowej. Zadania związane z promocją proekologicznych postaw oraz działalność edukacyjna wpłynie na poprawę świadomości ekologicznej mieszkańców

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji. Może wystąpić emisja zanieczyszczeń pyłowych podczas prowadzenia prac infrastrukturalnych wraz z ponadnormatywnym hałasem generowanym przez maszyny budowlane.

WPŁYW NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wyznaczone działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Planowane działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, a przy tym

zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne będą miały zadania typowo inwestycyjne, tj. termomodernizacja obiektów, promowanie wymiany przestarzałych kotłów na niskoemisyjne, montaż instalacji OZE. Wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, a przy tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań na powietrze:

- pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- stosowanie przepisów BHP,
- zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

WPŁYW NA KLIMAT

Wdrożenie założeń Programu, pozwoli w skali regionalnej na realizację kierunków zawartych w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, opracowanym ze względu na narastające skutki zmian klimatu (np. liczne anomalie pogodowe). Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu).

Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Większość działań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ będzie charakteryzowała się oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Pozytywny wpływ na klimat będą miały działania z obszaru Ochrony klimatu i jakości powietrza. Czynnikiem kształtującym klimat na danym obszarze jest stopień zanieczyszczenia powietrza. Wraz z poprawą stanu powietrza poprawie ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych ze zmianą klimatu:

- ochrona bioróżnorodności,
- zrównoważona gospodarka leśna,
- właściwa gospodarka przestrzenna uwzględniająca skutki zmian klimatu,
- dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą.

WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Teren Gminy Strawczyn jest obszarem typowo rolniczym, jednakże wyróżnia się dużym zróżnicowaniem fizyczno-geograficznym. Czynniki te wpływają na swoistość poszczególnych środowisk. Ze względu na występujące cenne siedliska oraz walory krajobrazowe, uznawany jest jako jeden z wartościowszych terenów województwa świętokrzyskiego pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz. Realizowane zadania nie wpłyną w większym stopniu na zmianę krajobrazu.

Negatywne oddziaływania na krajobraz mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych i mogą się wiązać z jego przekształceniem.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację elementu krajobrazu. Wszystkie realizowane przedsięwzięcia będą przeprowadzane uwzględnieniem odpowiednich zakazów oraz nakazów. Na terenach prawnie chronionych realizacja prac będzie odbywała się z zastosowaniem takich rozwiązań projektowych, aby krajobraz nie został przekształcony. Prowadzone inwestycje wyznaczone w ramach POŚ nie wpłyną znacząco na krajobraz.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z krajobrazem:

- odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia walorów estetycznych krajobrazu oraz historycznego układu przestrzennego,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- stosowanie w miarę możliwości naturalnych materiałów (tj.: drewna, kamienia itp.) oraz kolorów.

WPŁYW NA ŚRODOWISKO GLEBOWE I KOPALINY

Pozytywne oddziaływanie na środowisko glebowe będzie realizowane poprzez zadania związane z edukacją rolników w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych, zwiększanie lesistości, ochronę walorów przyrodniczych oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Działania powinny pozytywnie wpłynąć na klimat. Poprawa jakości gleb przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Istotne znaczenie ma również właściwa gospodarka odpadami oraz likwidacja dzikich wysypisk śmieci. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. POŚ ma za zadanie zaplanowanie gospodarki energią w taki sposób, aby ograniczyć wykorzystanie zasobów naturalnych. Działania termomodernizacyjne przyniosą korzyści zarówno środowiskowe jak i ekonomiczne. Pozytywny wpływ na właściwą gospodarkę surowcami ma wymiana przestarzałych kotłów grzewczych, które charakteryzują się niższą sprawnością, w związku z czym zużycie paliw jest znacznie wyższe. Wszystkie te działania poparte szeregiem kampanii promocyjno-edukacyjnych dla mieszkańców wpłyną pozytywnie na gospodarowanie zasobami naturalnymi na terenie gminy.

Działania negatywne związane z realizacją przedsięwzięć zawartych w Programie wiążą się głównie z usuwaniem wierzchnich warstw gleby, powstawaniem odpadów budowlanych, wzrostem wydobywania surowców budowlanych oraz powstawaniem nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

WPŁYW NA DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2016 poz. 1887) zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne oddziaływania na zabytki mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach POŚ przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki, dobra materialne i dziedzictwo kulturowe.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z zabytkami:

- odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia historycznego układu przestrzennego,
- prowadzenie działań mających na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

WPŁYW NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Niektóre z działań zaplanowanych w ramach POŚ może w sposób krótkotrwały oddziaływać na powierzchnię ziemi. Szczególnie możliwe jest to w przypadku modernizacji i przebudowy infrastruktury drogowej. Również innego rodzaju inwestycje, generujące powstawanie odpadów mogą oddziaływać na powierzchnię ziemi. Do głównych czynników negatywnego oddziaływania należą:

- odpady składowane w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- duże nawodnienie lub przesuszenie gruntu (zjawisko erozji),
- roboty budowlane.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie.

WPŁYW NA KLIMAT AKUSTYCZNY I WIBRACJE

Podczas realizacji wyznaczonych działań, w czasie prowadzenia prac ziemnych, budowlanych i montażowych, do środowiska będą przenikały hałas nieustalony oraz wibracje od maszyn i urządzeń budowlanych. Zmienność hałasu wynika z charakteru prowadzonych prac, czyli wykorzystywania zmiennych rodzajów i ilości źródeł hałasu.

Wstępne etapy prac, głównie prac ziemnych, wiązać się będą z pracą ciężkiego sprzętu, podczas gdy etapy późniejsze - z pracą lżejszych, z reguły cichszych, urządzeń. Hałas podczas realizacji przedsięwzięcia ma charakter bezpośredniego oddziaływania. Będzie on miał charakter krótkookresowy, ustający po zaprzestaniu prac. Oddziaływanie to należy traktować jako negatywne w niewielkim stopniu, występujące tylko na etapie realizacji. Na tereny chronione przed hałasem prowadzone prace nie będą znacząco negatywnie oddziaływać.

WPŁYW NA POLE ELEKTROMAGNETYCZNE ORAZ RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII

Projekt POŚ nie przewiduje inwestycji w postaci obiektów i urządzeń mogących być źródłem wystąpienia poważnych awarii ani mających wpływ na pole elektromagnetyczne. Program zawiera wiele rozwiązań, które będą minimalizować skutki wystąpienia poważnej awarii dla obiektów i urządzeń zlokalizowanych na terenie gminy.

Działania, mające na celu ochronę środowiska przyrodniczego przed skutkami poważnych awarii, należy planować i realizować zgodnie z wymogami Ustawy Prawo ochrony środowiska. Natomiast ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

WPŁYW NA GOSPODARKĘ ODPADAMI I OGRANICZENIE POWSTAWANIA ODPADÓW

Działania wyznaczone w POŚ pozytywnie wpłyną na właściwą gospodarkę odpadami a także ograniczą przedostawanie się zanieczyszczeń do wód czy gleb. Śmieci pozostawiane w lasach oraz tworzące się dzikie wysypiska są niezwykle niebezpieczne zarówno dla zwierząt, które mogą omyłkowo uznać je za pokarm, jak i roślin, na skutek wydzielających się niebezpiecznych substancji. Z uwagi na zidentyfikowane problemy istotne znaczenie mają zadania związane z prowadzeniem kampanii edukacyjnych dotyczących odpowiedniego sortowania odpadów.

WPŁYW NA ZASOBY WODNE, JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH, GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA ORAZ RYZYKO ZAGROŻENIE POWODZIĄ, PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY

Planowane działania wpłyną pozytywnie na środowisko. Inwestycje związane będą przede wszystkim z rozbudową i modernizacją sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Zapobiegnie to ryzyku skażenia wód i gruntów zanieczyszczeniami. Działania będą przeprowadzane z uwzględnieniem przepisów dotyczących występujących form ochrony przyrody na terenie gminy, stref ochronnych ujęć wodnych, a także Prawa Wodnego. Działania POŚ nie wprowadzają ustaleń mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych, co mogłoby doprowadzić do przeobrażenia środowisk wodnych. Realizacja ich nie przyczyni się również do zwiększenia ryzyka niespełnienia celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód. Na Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 414 Zagnańsk może wpłynąć negatywnie działanie związane z planowaną rozbudową ujęcia wody. Z jednej strony spowoduje pokrycie zapotrzebowania rosnącej liczby mieszkańców. Z drugiej strony intensywna eksploatacja wód podziemnych często przynosi niekorzystne skutki, takie jak osiadanie powierzchni terenu i posadowionych na podłożu gruntowym obiektów budowlanych, którego przyczynę stanowi wzrost naprężeń efektywnych wywołany przez obniżenie położenia zwierciadła wody gruntowej w obszarze leża depresji. Obniżenie poziomu wód gruntowych może spowodować również pogorszenie się warunków uwilgotnienia gleby i niekorzystnie wpłynąć na opłacalność produkcji rolniczej. Szczególne jednak znaczenie spośród wielu niepożądanych zjawisk będących skutkiem eksploatacji wód podziemnych posiadają niekorzystne zmiany właściwości fizycznych i składu chemicznego wody podziemnej.

W POŚ dla gminy Strawczyn nie stwierdzono potrzeby realizacji zadań związanych z zapobieganiem i przeciwdziałaniem powodziom oraz ograniczeniu ich zasięgu i skutków. Zgodnie z danymi opublikowanymi na stronie internetowej Hydroportalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie na terenie gminy nie występuje zagrożenie powodziowe.

Zapisy POŚ stanowią ogólny opis celów i zadań, bez wskazania konkretnej inwestycji oraz jej lokalizacji większości z działań. Na terenie Gminy Strawczyn w ramach niniejszego dokumentu zgłoszono, iż planuje się wykonanie następujących działań przez ŚZDW oraz PZD w Kielcach w zakresie przebudowy jednej drogi oraz dobudowania chodników w ciągu dróg wojewódzkich i powiatowych. W ramach POŚ wyznaczono działanie związane z budową ścieżek rowerowych, ich lokalizacja jest przewidziana w ramach istniejących już leśnych ścieżek oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych przewidzianych do przebudowy. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. Na obecnym etapie na JCW przewiduje się pozytywny wpływ w zakresie osiągnięcia wyznaczonych celów. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań zapisów dokumentu na GZWP oraz na strefy ochronne ujęć wód podziemnych. Niemniej w czasie planowania konkretnych inwestycji trzeba mieć na uwadze, aby działania te były przeprowadzane zgodnie z odpowiednimi zaleceniami, nakazami, zakazami oraz tak, by nie wpłynęły one negatywnie na dany element środowiska.

6. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze i krajobraz są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Rezultatem realizacji założonych celów i działań będą różnego rodzaju oddziaływania na stan środowiska o bardzo zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym, niejednokrotnie niemożliwe do obiektywnego zidentyfikowania na tym etapie planowania. Zadania określone w projekcie dokumentu w mniejszym bądź większym zakresie wpisują się w listę rozwiązań mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniu oraz ochronę środowiska obszaru. Sytuacja ta wiąże się bezpośrednio z przyjętą polityką, opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju, której jednym z podstawowych celów jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej (zachowania możliwe najlepszego stanu i jakości środowiska).

Należy również podkreślić, że projekt dokumentu zawiera cele i zadania, które mogą generować krótkotrwałe negatywne oddziaływanie na środowisko, które wystąpią jedynie na etapie realizacji, jednakże powinny zostać wykonane z uwagi na uzyskanie pozytywnych efektów ekologicznych, związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej czy modernizacji infrastruktury drogowej. Uciążliwości te mogą polegać na tymczasowym zwiększeniu emisji pyłów, wzmożonego ruchu komunikacyjnego oraz wzrost emisji hałasu. Ponadto, na etapie prac może dojść do naruszenia powierzchni ziemi, co chwilowo może oddziaływać na faunę i florę. W czasie prac mogą powstawać odpady, które z kolei oddziaływać mogą na środowisko glebowe.

W związku z faktem, że projekt POŚ ma charakter ogólny (przedstawia jedynie cele oraz kierunki interwencji), przedstawione w niniejszym rozdziale rozwiązania zapobiegające i minimalizujące negatywne oddziaływania na środowisko mają również charakter bardzo ogólny. Zaproponowany wachlarz działań stanowi kierunek do rozważania szczegółowych rozwiązań łagodzących oddziaływania na późniejszym etapie planowania przedsięwzięć.

Przyjmuje się, że podstawowym sposobem ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie przede wszystkim odpowiednie lokalizowanie poszczególnych inwestycji (zgodnie z przyjętymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego danego obszaru), przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska oraz stosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń i hałasu. Kluczową rolę w zapobieganiu i ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko przypisuje się organom uczestniczącym w procedurach administracyjnych, związanych z procesem inwestycyjnym, która polega na:

- przeprowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- wprowadzeniu odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych i strategicznych, mających na uwadze zachowanie odpowiedniego stanu środowiska;
- dostosowaniu terminu przeprowadzania prac remontowych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów, nietoperzy i ryb lub stworzenie siedlisk zastępczych;
- zaplanowaniu prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniający wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzeniu zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji;
- dostosowaniu rodzaju i zakresu prac do wymogów ochrony przyrody;
- uwzględnianiu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych.

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko przyjęte powinny zostać odpowiednie kierunki rozwiązań technicznych, administracyjnych i technologicznych, aby wpływ tych projektów na środowisko był nieodczuwalny i nie powodował dodatkowego pogorszenia stanu środowiska.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.

Krajobraz i różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione, korytarze ekologiczne):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;

- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.

7. PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH

Art. 51 ust. 2 pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku POŚ dla Gminy Strawczyn, rozwiązaniem alternatywnym jest brak jego realizacji. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę efektywności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego a tym samym poprawę stanu środowiska i jakości życia mieszkańców.

W POŚ przewiduje realizację zadań, które w większości przyczynią się do poprawienia stanu środowiska na terenie gminy, a tym samym pozytywnie wpłyną na zdrowie ludzi i poprawią standard życia mieszkańców. Zaproponowane w Programie cele są spójne z celami zawartymi w nadrzędnych dokumentach charakterze strategicznym i programowym.

W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i z ekologicznego punktu widzenia. W związku z ogólnym charakterem dokumentu, nie można precyzyjnie określić rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Jako rozwiązanie alternatywne można przyjąć brak realizacji Programu, tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Programu mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

8. POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie OOS, dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Położenie Gminy Strawczyn, sprawia, że nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych. Zawarte w Programie zadania będą realizowane na obszarze gminy, a skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

9. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU

Proces wdrażania rozwiązań przewidzianych w POŚ dla Gminy Strawczyn wymaga stałego monitorowania, a także szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Monitoring efektów realizacji założeń POŚ powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Analiza stanu środowiska w gminie Strawczyn powinna obejmować: jakości powietrza atmosferycznego, wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakości wód płynących i podziemnych, jakości wody do picia, a także poziomu hałasu.

W województwie świętokrzyskim za monitoring jakości środowiska przyrodniczego z zakresu jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i wibracji oraz pól elektromagnetycznych, odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). Instytucją, która wspomaga monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz może wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym POŚ jest Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach.

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Starostwo Powiatowe, które może reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując dokument do aktualnych potrzeb.

Zaleca się, aby przeprowadzana analiza wykonywana była przynajmniej raz w roku, ale nie rzadziej niż raz na trzy lata. Analiza realizacji zadań będzie polegać na monitoringu zmian zachodzących w jednostkach funkcjonalnych powiatu. Kontrola powinna być w momencie projektowania, realizacji oraz efektów końcowych.

10. STRESZCZENIE JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 została sporządzana na podstawie przepisów wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405). Dokumentem wyjściowym do opracowania Prognozy był projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strawczyn. Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, stosownie do współczesnej wiedzy, do stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z właściwymi organami: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem Programu oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

W Prognozie opisano szczegółowo teren Gminy Strawczyn, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska: zasoby przyrody, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, stan powietrza atmosferycznego i zasoby geologiczne (złoża kopalin).

Omówiono zawartość POŚ, jej cele i wyznaczone kierunki działań. Stwierdzono, że zapisy zawarte w POŚ są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie POŚ. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: wodę, glebę, krajobraz, lokalny klimat, powietrze, zasoby naturalne, zabytki oraz bioróżnorodność i obszary chronione. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Stwierdzono, że duża część zadań wyznaczonych w POŚ ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy.

Przeprowadzona analiza wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że we wszystkich przypadkach zamierzenia Programu Ochrony Środowiska będą mieć potencjalnie korzystny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Wpływ realizacji celów projektu poprzez konkretne działania, mają charakter pozytywny. Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska.

W przypadku realizacji projektowanego dokumentu negatywne oddziaływania na środowisko (w przypadku powyższych działań – na powierzchnię ziemi) mogą pojawić się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji w sposób krótkotrwały. Planowane działania inwestycyjne zawarte w projekcie nie będą wpływały na istniejące formy ochrony przyrody, ujęcia wód i ich strefy ochronne, GZWP oraz na osiągnięcie bądź utrzymanie dobrych stanów JCW.

W Prognozie przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w POŚ. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Strawczyn oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

Przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji projektu, którą będzie monitoring wdrażania projektu. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Programem oraz za nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadała Rada Gminy.

Zadania określone w POŚ są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniają obszary, tj.:

- dobrobyt gospodarczy;
- równowagę społeczną;
- zdrowe środowisko życia.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności na terenie województwa świętokrzyskiego, powiatu kieleckiego i Gminy Strawczyn w latach 2014-2016 (źródło: dane GUS)	9
Tabela 2. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 z podziałem na płeć (źródło: dane GUS).....	9
Tabela 3. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS) ..	10
Tabela 4. Struktura gruntów na terenie Gminy Strawczyn (źródło: dane UG Strawczyn)	12
Tabela 5. Zawartość metali ciężkich w glebach powiatu kieleckiego w latach 2013-2014 (źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim, raport 2015).....	13
Tabela 6. JCWP w Gminie Strawczyn (źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW).....	17
Tabela 7. Stan wód podziemnych na terenie Gminy Strawczyn (źródło: www.kzgw.gov.pl)	21
Tabela 8. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 (źródło: Zakład Gospodarki Komunalnej w Strawczynie).....	22
Tabela 9. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia – klasyfikacja podstawowa (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016).	26
Tabela 10. Klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)	26
Tabela 11. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m] na terenie Gminy Strawczyn w roku 2010, 2013 oraz 2016 (źródło: WIOŚ Kielce)	33
Tabela 12. Wykaz zabytków na terenie Gminy Strawczyn (http://wuoz.kielce.pl).....	35
Tabela 13. Zagrożenia dla przedmiotów ochrony uwzględnionych w PZO na terenie gminy (źródło: http://pzo.gdos.gov.pl/).....	45
Tabela 14. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody w gminie Strawczyn (źródło: opracowanie własne)	51
Tabela 15. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne).....	67

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Strawczyn na tle powiatu kieleckiego (źródło: opracowanie własne)	8
Rysunek 2. Podział Gminy Strawczyn na sołectwa (źródło: Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Strawczyn)	9
Rysunek 3. Zmiany liczby mieszkańców na terenie Gminy Strawczyn w latach 2010-2016 w podziale na płeć (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	10
Rysunek 4. Lokalizacja złóż na terenie Gminy Strawczyn (źródło: Baza MIDAS, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy)	15

Rysunek 5. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Stawczyn (źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej)	19
Rysunek 6. Obszar występowania jednolitych części wód podziemnych w Gminie Stawczyn (źródło: geoportal.kzgw.gov.pl).....	21
Rysunek 7. Przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 względem poziomu dopuszczalnego i względem dozwolonych 35 przekroczeń w roku (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)	28
Rysunek 8. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016)	28
Rysunek 9. Przekroczenia poziomu docelowego ozonu – ochrona zdrowia (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2016).....	29
Rysunek 10. Punkty pomiarowe monitoringu PEM w 2016 roku (źródło: Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w Województwie Świętokrzyskim w 2016 roku – WIOŚ Kielce).....	33
Rysunek 11. Lokalizacja bazowych stacji telefonii komórkowych na terenie Gminy Stawczyn (źródło: www.mapabts.pl)	34
Rysunek 12. Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Gminy Stawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)	37
Rysunek 13. Lokalizacja Parku Krajobrazowego na terenie Gminy Stawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)	39
Rysunek 14. Lokalizacja Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Gminy Stawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)	41
Rysunek 15. Lokalizacja Obszarów Natura 2000 na terenie Gminy Stawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)	43
Rysunek 16. Lokalizacja użytku ekologicznego oraz pomników przyrody na terenie Gminy Stawczyn (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)	49
Rysunek 17. Tereny leśne na obszarze Gminy Stawczyn (źródło: www.bdl.lasy.gov.pl).....	50
Rysunek 18. Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym (źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko)	56
Rysunek 19. Lokalizacja działań związanych z przebudową dróg powiatowych oraz gminnych względem form ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne)	73